

ERDÉLYI GAZDA

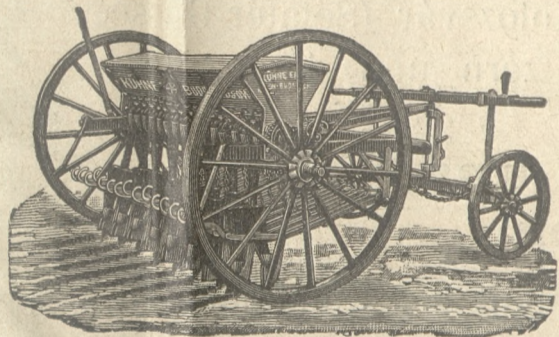
BCU Cluj / Central University Library Cluj

KÜHNE E. hazánk legrégebbi gazdasági gépgyára **MOSONBAN.** Alakult 1856.

772

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Legjobb anyagból s elismert gondos kivitelben szállit:

különféle szerkezetű, egy-, két- és többvasu

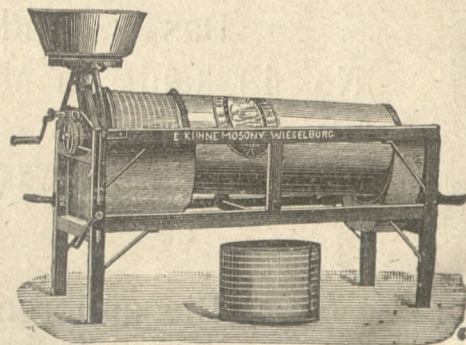
ekéket

és ezekhez szükséges pótrészeket.

Szántóföld- és rét-boronákat,

hengereket

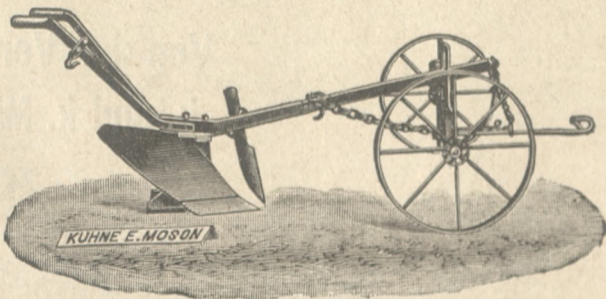
és egyéb talajművelő eszközöket többféle szerkezetben.

„Mosoni Drill“ tolókeres és „Hungaria Drill“ merítőkorongos, bevált sorvetőgépeket, szóróvető- és műtrágyaszóró-gépeket, járgányokat, cséplőgépeket járgány- és kézi-hajtásra, gabonatisztító- és szelelőrostákat, Pernollet- és Mayer-rendszerű konkolyválasztó-gépeket különféle nagyságban, szecsavágókat, répvágókat, kukoriczamorzsolókat kézi- és erőműhajtásra, darálókat, takarmányfülesztőket.

Teljes
takarmánykamara berendezések
több évi tapasztalatok alapján.

Részletes árjegyzék
kívánatra szívesen küldetik.

Osborne-féle eredeti amerikai
aratógépek,
fűkaszálók
és rugós-fogas boronák.

Ad. 3008—1901. sz.

HIRDETMÉNY.

A kolozsvári cs. és kir. élelmezési raktár (sétatér-utca 4 sz.) 1902. január havában gazdáktól és azok egyesületeitől.

**300 métermázsza rozsot és
200 métermázsza zabot vesz.**

Az erre vonatkozó közelebbi rendelkezések az 1901. augusztus 6-ii 1620 számú hirdetményben foglaltatnak.

Bővebb értesítéseket a fõntnevezett élelmezési raktár nyújt a hivatalos órák idejében.

Kolozsvár, 1901. december hó 20-án.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár

(782. I.)

kezelõ-bizottsága

K o l o z s v á r t.

Zu No. 3008. von 1901.

KUNDMACHUNG.

Das k. und. k. Militär-Verpflegs-Magazin in Kolozsvár (Sétatér-Gasse No. 4.) kauft im Monate Jänner 1902. von Grundbesitzern und deren Vereinigungen

**300 Meterzenter Roggen und
200 Meterzenter Hafer.**

Die näheren diesbezüglichen Bestimmungen enthält die Kundmachung zu No. 1620. vom 6. August 1901.

Auskünfte werden während der gewöhnlichen Amtsstunden in der Kanzlei des obgenannten Verpflegs-Magazins ertheilt.

Kolozsvár, am 20 December 1901.

(782. II.)

Von der Verwaltungs-Commission des
k. und k. Militär-Verpflegs-Magazins

K o l o z s v á r.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ

Kérjük a negyedévi előfizetések beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A német vámtarifa. <i>Éber Ernő</i>	3
Mit irnak a gazdák az ideai komlóértékesítésről. <i>Csértes Lajos</i>	6
Sertéshus kivitel Németországba	7
Anglia telepesei és bérlői. <i>Milhofer Sándor</i>	8
A karórágásról. <i>Zimmermann Ágoston</i>	8
Tárca:	
A tenger villogása. <i>Krenedits Ödön</i>	5
Egyleti élet.	
Igazgató-választmányi ülés	9
Vegyes közlemények	10

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

(28.) Vásárol:

lóhermagot, lucernamagot

fehérheremagot, tavaszi

repeét, mustármagot, csi-

behurt, francia perjét, me-

zei komócsint, bükkönyt,

lenmagot.

Minták, ajánlatok és egyáltalán minden levelezés a központi irodába: (VII. Rottenbiller-n. 33.) intézendők.

A német vámtarifa.

Éber Ernő, az E. G. E. s.-titkárnak előadói előterjesztése a december hó 28-án tartott igazgató-választmányi ülésen.

Mélyen tisztelt Igazgató-választmány,
A nemzeti termelés megvédésének jel-szava alatt, kétségkívül nagyrésztben a nemzeti termelés kedvezőtlen helyzetének következtetésében Németországban egy olyan vámpolitikai irányzat keletkezett és fejlődött ki, mely saját érdekeink szempontjából is kell, hogy figyelmünk első-rangú tárgya legyen. Helyes és okos dolog volt közvéleményünknek megvárni azt az időpontot, míg a vámpolitikai irányok Németországban kifejeződnek, míg a kormány határozott állást foglal, míg a német államok szövetségének tanácsa szint vall, míg a német vámpolitikára végső fázisában döntő törvényhozás számarányáról tájékozódhattunk. De mihelyt azt látjuk, hogy a német kormány és a szövetség tanács talán a közvélemény túlnyomóan nagy, vagy talán csak túlnyomóan befolyásos részének engedve, az eddigi szabadelvű vámpolitikai irányzat helyett a német mezőgazdaságot az egész vonalon megvédő irányzatot komolyan és határozottan akarja inaugurálni, mihelyt azt látjuk, hogy a német birodalmi gyűlés — amint azt a 28 tagú bizottsághoz való utasítása bizonyítja — a kormány által beterjesztett vámtarifatorvénytervezetet elvben magáévá tette, mihelyt meggyőződhattunk a javaslatnak a birodalmi gyűlésen való tárgyalásából, hogy az abban foglalt agrár-vámtételek legalább is a javasolt magasságban törvénynyé fognak válni: elemi erővel lép előtérbe annak szükségessége, hogy minden érdekképviselőnk, minden szaktestületünk a véleményét nyilvánítsa a legfontosabb érdekeinket érintő eme javaslatról, hogy a közvélemény kialakulását előmozdítsa és egyben azt is, a kormányt is tájékoztassa és segítse azoknak az eszközöknek megválasztásában, melyek elháríthatják tőlünk a német vámtarifatervezetben foglalt mi ránk nézve hátrányos vámirányzatot, vagy melyek a már el nem

hárítható károk paralizálására képesek. Ettől a szükségességtől áthatva kell, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet, a Királyhágón túli országrész mezőgazdasági érdekeinek képviselője megjelölje azt az irányt, melyet a mi vámpolitikánkunknak 1903-tól kezdve követnie kell, megjelölje azokat az utakat, melyeket a kormánynak érdekeink — és ezekben egész közgazdaságunk érdekeit értjük — megvédésére választania kell. azokat a módokat, melyekkel hathatósan működhet ezeknek az érdekeknek megvédésére.

A német vámtarifatervezet teteleit Németországgal való külforgalmunk adataival összehasonlítva, rögtön szemünkbe ötlök az, hogy a német mezőgazdaság föllendítése, megvédése és fejlesztése érdekében javasolt magosabb vámok fölötté érzékenyen sujtják majdnem egész mezőgazdaságunkat. A mezőgazdaság minden ágában, minden részletében magos védővámokkal akarja az idegen versenyt kiszorítani s az ez által keletkezendő jobb árak által a német mezőgazdaságot a fokozottabb termelésre a fogyasztásnak a belföldi termelés által való kielégítésére képessé tenni. Eltekintek annak a kérdésnek analízisától, vajjon a német mezőgazdasági termelés a belátható időben is képes lesz-e termelését ilyen nagy mértékben fokozni, vagy pedig az agrárvámok elnyomóan nagy súlylyal inkább a fogyasztásra fognak-e nehezéden? Aza tény azonban, hogy a német kormány és a német szövetség tanácsa a magos védővámok álláspontjára helyezkedett, kétségtelen jele annak a meggyőződésüknek, hogy az előbbi eset fog beállni és tény az, hogy mindazoknak a mezőgazdasági terményeknek tőlünk való kivitele, melyeket a védővámokkal segített német termelés mindjárt a következő években bizonyára nagyobb mennyiségben állíthat elő és fog előállítani, nagy mértékben fog csökkenni, vagy pedig sokkal kevesebb haszonnal fog járni, mint eddig.

Csak azoknak a főbb mezőgazdasági terményeknek kivitelét és javasolt vám-

a Magyar Mezőgazdák Országos Rende

Budapest. V. Mátyás u. 31

most perre be. lóhere lucerna
minden más vetőmagról pütkésletet

s ezért mintákat ajánlatot kér.

tételeit akarom ezúttal fölemlíteni, melyek ránk nézve a legnagyobb érdekekkel bírnak és ezeket az általánosan ösmert adatoknak felsorolását is csak a német vámtarifa törvény és tervezet irányelveinek illusztrálására tartom most szükségesnek.

A magyar-osztrák vámterület az utolsó öt évben évenként átlag kivitt Németországba

3-50 M. szerződéses vámmal	69,300 mm.	búzát	1,279 millió	K. értékben. Javasolt vámtétel mm.-ként	6 (5) M.
3-50	1,920	rozso	0,350	"	6-50 (5-50)
2	3,249,500	árpát	58,155	"	4 (3)
2-80	56,124	zabot	0,785	"	6 (5)
3-60	1,036,876	malátát	28,945	"	6-25
20	31,259	komlót	10,746	"	60
25-50	52,260	drb. ökröt	27,314	"	12
9	3,270	bikát	1,517	"	25
9	32,524	tehenet	11,417	"	25
9	22,364	növ. marhát	4,593	"	15
10-20	13,843	lovat	12,321	"	15
5	92,803	mm. baromfit	14,738	"	15
2	781,122	tojást	67,646	"	6
16	40,698	vajat	6,932	"	30
15-17	5,579	friss húst	0,733	"	30
0-20-0-30-0-80	21,370,324	fát	306,199	"	0-20-0-50-1-25

Ezek a számok mutatják meg azt, milyen exorbitans vámemeléseket szándékol a német vámtarifatervezet. Ha tekintetbe vesszük azt, hogy monarchiánknak a három utolsó évben átlag 871,730.000 korona értékű Németországba irányuló kiviteléből nem kevesebb, mint 556,282.000 kor. értékű volt a mezőgazdasági termények kivitele s ebből Magyarország a közvetlen és az Ausztrián keresztül közvetve Németországba irányuló kivitelnél jóval több, mint a fele értékkel, körülbelül 380 millió koronával részesedik, kétség nem férhet ahhoz, hogy a német vámtarifatervezet életbelépése olyan nagy mértékű megadóztatását képezendi mezőgazdaságunknak, főleg az árpa, maláta, állatok és állati termények, meg a fa nagy megvámolásával, olyan nagy kára lesz közgazdaságunknak, melynek megakadályozásáról: — ameddig reményesség lehet arra —; vagy ellensúlyozásáról: — mindjárt — gondolkodni és megállapítandó autonóm vámtarifánkban gondoskodni kell

És mikor fölvetjük azt a kérdést, hogy — rebus sic stantibus — ez a gondoskodás milyen irányban történhetik, egy dologgal eleve le kell számolnunk s ez az: hogy a Németországgal való alkudozás nem fog azzal a kívánt eredménnyel járni, mint ahogyan azt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület óhajtja, vagyis a vámtarifatervezet magos védvámjainak lehető leszállítására és Németország fokozódó mezőgazdasági terményfogyasztásának fődözésénél legalább eddigi szerepünknek megtartására a német gazdaközvélemény nyomása, a német kormány intenciója, a német birodalmi gyűlés tagoltsága következtében csak elenyészően kicsiny reményességünk lehet. Ha a birodalmi gyűlésben levő képviselők számarányát tekintjük, azzal tisztában lehetünk, hogy a vámtarifatervezet

tételeinek mérséklésére semmi kilátás nincs. De azért helyes az az elvi álláspont, hogy ha csak lehet, kössünk kereskedelmi szerződést Németországgal.

A legnagyobb optimizmussal is a közzétett vámtarifatervezet rendelkezései és a tervezet tételei alapján határozhatjuk el magunkat a teendőkre, állapíthatjuk meg a mi eljárásunk módját. Ennél az el-

határozásnál, a teendők eszközeinek megválasztásánál egy nagy hibát láthattunk az eddig megnyilatkozott érdekképviseltek határozataiban. Ez a hiba az, hogy a mezőgazdasági érdekképviseltek a Lajtán innen is, túl is csak a saját szempontjukból, kizárólag a mezőgazdaság érdekében formulázták meg a jövődi vámtarifában foglalandó kívánságaikat és nem illesztették bele azokat a közgazdaság keretébe és másrészt a kereskedelmi és ipari szakterületek ignorálva és perhorreszkálva a mezőgazdaság érdekeit, saját termelési águk érdekében hozták határozataikat. Ezek a hozzáférhetetlenül ridegen fölállított és egymással homlokegyenest ellenkező határozatok azután a kormányokat abba a nehéz helyzetbe hozzák, hogy valóságos tájékozottság híján nem lehetnek végrehajtói a közvélemény akaratának, hanem a most farkasszemet néző érdekképviseltek közt az ő saját akaratuk és fölfogásuk lesz a döntő tényező. Óvakodnunk kell erre a térre követni az eddig véleményüket nyilvánított érdekképviseltek. *Első sorban és mindenek fölött a mezőgazdaság érdekeit védelmezi meg az Erdélyi Gazdasági Egylet is* és ha mégis a közgazdaság egyéb érdekeivel kombinálva önti alakba kívánságait, az azt jelenti, hogy nem követi azt a taktikát, amit Richter német képviselő „kupeckodás“-nak jellemezett, melynek alapelve: kívánjunk mindent, úgy, hogy még ha sokat kell is engedni, még mindig maradjon is valami; az azt jelenti, hogy amit a magyar mezőgazdaság érdekében a többi közgazdasági ág érdekeivel összeegyeztetve kíván, az semmivel sem több és semmivel sem kevesebb, mint amit teljesíteni lehet, de kell is. Az Erdélyi Gazdasági Egylet nem követheti a bizonytalanság politikáját, nem nyilváníthatja az egyoldalúság követelményeit, nem lehet a rideg osztályérdek kifejezője.

Álláspontunk ez kell hogy legyen: *a magyar mezőgazdaságunk az új autonóm vámtarifában az eddiginél nagyobb védelem kell.* Kell olyan védelem, melyet a német vámtarifa életbelépése azonnal szükségessé fog tenni, kell olyan védelem, amit most érvényben levő vámtarifánk nem foglal magában. Hanem abból a sajnálatos körülményből kifolyóan, hogy a német vámtarifa nagy mértékben veszélyeztetett a mi jelenlegi vámtarifánk kellekép nem védi meg mezőgazdaságunk egyes ágának érdekeit: a közgazdaság más ágairaivaló tekintettel nem kívánhatjuk a mezőgazdaság minden terményének, nem is veszélyeztetett, el sem is hanyagolt ágainak fokozottabb védelmét. Ez lehet kevésbé hangzatos, kevésbé népszerű kívánság, de kétségtelenül az igazság és az ország egyetemes érdekeinek alapján áll. Mert a kölcsönösség elvénél fogva, Ausztriával való — ezúttal még valószínűen megkötendő — vámközösségünk, a Balkánnal való ipari forgalmunknál fogva, minden, a mezőgazdaság érdekében létesítendő indokolt vagy indokolatlan védővamos intézkedés szükségképpen iparunk részleges hátrányra történhetik csak. Az indokolt védővamos a mezőgazdaságnak használva közgazdaságunk javára is szolgál, az indokolatlanok azonban a mezőgazdasága esetleg hátráló előnyökön fölül hátrányára lennének a közgazdaság egészének. Ezért nincs jogunk, nincs okunk és nincs reális alapunk a mezőgazdaságnak új vámtarifánkban nagyobb védelmet kívánni, mint a mennyit az most az érvényben levő vámtarifánk és kereskedelmi szerződéseink tételeiben veszít és mint amennyit a német vámtarifatervezetben lefektetett vámpolitikai elveknek a gyakorlati életbe lépésével veszíthet.

Érdekeink *conditio sine qua non*-ja a közgazdaság minden ágának helyzetére való tekintettel és figyelembe vételével is és Ausztriára való tekintettel is az új autonóm vámtarifában és esetleg kötelező szerződésekben a vámvédelem. Parancsolóan szabja ezt elénk a német vámtarifa védővamos irányzatával beálló új helyzet. De ha a mezőgazdaságnak nyújtandó védővamosokkal szabadelvűen egyetérten minden érdekképviselőnk, még az ipariak és kereskedelmiek is, a védővamosok másik relációjánál, az ipari védővamosoknál több elfogult nézetet hallunk, mint igazságosat. A somogyvármegyei gazdasági egyesület a megtorló, retorziós ipari vámoikat el nem fogadja, a budapesti kereskedelmi és iparkamara szükségesnek tartja, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nem nyilatkozik róluk — az osztrák ipari és kereskedelmi

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

köröknek pedig apodictice fölállított követelménye. A dolog lényege pedig ez: ha a német vámtarifa következtében mi is átérünk a vámvédelemre, az csak úgy érthető, hogy azt inauguráljuk a hozzánk nyersterményeket importáló országok ellenében egyrészt, Németország ipari behozatala ellen másrészt. Az első a mi általános érdekünk — összeegyeztetve a mezőgazdaság különleges érdekeit az ipar különleges érdekeivel — és Ausztria közgazdaságának kára; a második a mi kárunk és Ausztria előnye lenne. Ha a szabad kereskedelmi elv alapján rendezkednénk be, nálunk megtorlódnának a nyers termények, Ausztriában az iparcikkek. Világos tehát, hogy Ausztriával való kiegyezésünk alapján a védővamos irányzatnak kell győznie a Magyar-Osztrák monarchia vámpolitikájában. Ha arra fektetjük a fősúlyt — amint hogy arra kell fektetni — hogy mezőgazdaságunk Németország piacának elvesztésén kívül ne károsodjék még a Balkán államoknak nem korlátozott versenye által is, akkor bele fog kelleni egyeznünk abba is, hogy az osztrák ipart megvédő retorziós vámok lépjenek életbe; nem mintha ez nekünk javunkra válnék, hanem mert azt nem is remélhetjük, hogy Ausztria rekompensáció nélkül fogadná iparcikkeinek a Balkán államokból való kiszorítását, ami szükségképpen be fog következni, mihelyt mi behozataluknak magas védőkörlátokat emelünk. A védővamos irányt lehet másképpen is: tetszetősen, hangzatosan, kiszinezve is kívánni, de helyzetünk és viszonyaink az imént vázoltakon kívül minden más alakulást ab ovo kizárnak. Elzárkózni a retorzió követelésének elve elől nem lehet, mert a symbiosisban, együttaplálkozási szövetségben élő két ország vérkeringésének zavartalansága csak így képzelhető el. És alig tudunk más megoldást csak el is képzelni, mint ezt — vagy a teljes szakítást.

Milyen legyen mezőgazdasági terményeink vámvédelmének mértéke, azt főn-

nebb preciziroztam. Ha el is fogadtam a retorziós ipari vámoknak elvét, mint ahogy az agrárvámokét szükségesnek tartom, úgy meghatározandónak tartom a retorziós vámoknak mértékét és irányát is. A kölcsönösség, a valósággal beállandó helyzet, a mi iparunk megvédésének szükségessége így szabják meg a retorzióknak mértékét és irányát: nem terjedhet az ki az összes iparcikkekre, hanem csak azokra és csak annyiban, amennyiben az osztrák mezőgazdaság is kárt szenved a fölemelt német vámtételek miatt és a mennyire az osztrák ipar veszíthet a Balkán államainak valószínűleg bekövetkező ipari védővamos politikájával. Ez egy nem éppen egyszerű, de éppen nem lehetetlenül nehéz statisztikai számítási művelet által kiszámítható. Kiszámíthatjuk, a monarchia Németországba irányuló nyersterménykivitelének összegéből mennyi esik az osztrák mezőgazdasági termelésre, tudjuk, milyen nagy Ausztria ipari forgalma a Balkán államokkal: milyen arányban Németország és ezek az államok megnehezítik mezőgazdasági terményeinek és iparcikkeinek kivitelét, olyan arányú megtorló vámokkal védekezhetik Ausztria ipara támogatására a német behozatal elől. De a magyar kormány fontos feladata, hogy ezeket a retorziós vámokat első sorban azoknál az iparcikkeknél engedje csak fölállítani, melyekből ipari termelésünk fogyasztásunkat egészben vagy részben ki tudja elégíteni, mi által nem következik be azoknak megdrágulása, vagy ha mégis, úgy az a magyar ipar hasznalész; másodsorban a fényűzési cikkeknel, melyeknek megdrágulása nem jelenti az általános fogyasztás megdrágulását, hanem csak a fényűzés korlátozását. Iparunk az osztrák iparral éppen amannak olcsósága miatt nem tudott versenyezni, ha tehát az a retorzió következtében meg fog drágulni, az még előnyünkre is válhatik. Természetesen — és ezt hangsúlyozni kívánom — csak azoknak az iparágaknak előnyére, melyek egészben, vagy legalább is nagy

részben képesek földözni a hazai fogyasztást.

A mezőgazdaság érdekvédelmének alapján állunk akkor is, mikor iparunk érdekeinek esélyeit is számításba vesszük, mert ezen eljárásunkkal csak a közgazdaság egyetemének mélyére hatolva igyekszünk a mezőgazdaság javára szolgáló következtetéseket vonni. Mi sem lehet könnyebb, mint a mezőgazdaság részére vindikálni mindazokat az előnyöket, javakat, kedvezményeket, a mit egy állam valamelyik termelési ágának csak nyújthat. Elösmerem, a felületesen ítélő közvélemény hajlandó sokszor a nagy kivá; nalmakat elösmerésével jutalmazni, hajlandó az érdeknek más érdekekre tekintettel nem lévő pártolását a legjobb érdekvédelemnek tartani, hajlandó a túlzott követeléseket népszerűsége juttatni. De azt tartom, amit Hugó Viktor: „szeretnék népszerű lenni, mert az a boldogság; de hasznos akarok lenni, mert ez a kötelesség. Haszontalan és népszerű, avagy népszerűtlen és hasznos? — könnyű választanom a kettő közt.“

Egy komoly érdekképviselőnek nem szabad a könnyelműen ítélő, talán félrevezetett közvélemény rabszolgájának lennie, ellenkezően: neki kell helyes irányba terelni, neki kell a reális alapon kialakulásában segíteni a közvéleményt. Mikor a legmesszebbmenő tekintettel igyekeztem az ipar álláspontjára is helyezkedni, azt azért tettem, hogy a több álláspont magaslatáról nézve megtaláljam azokat az eszközöket és módokat, melyekkel a mezőgazdaság legmesszebbmenő érdekeinek védelmét ki lehet eszközölni. Ezeknek az alapján a következő határozati-javaslatot van szerencsém előterjeszteni:

Mondja ki az igazgató-választmány, hogy:

A német kormány által elkészített, a szövetségtanács által elfogadott és a birodalmi gyűlés által bizottsághoz utasított vámtarifatervezetben foglalt rendkívül ma-

TÁRCA.

A tenger villogása.

A végtelen víz tomboló hullámain lebegő, ide s tova süjtött, a hullámhegy tetejéről a völgy ölébe tompa zuhanással hulló hajót, koromsötét éj veszi körül. Nem világít más a fekete térbe, mint balról, a hajós szeme előtt fedett, de előre és oldalra világító vörös és jobbról ugyanily szerkezetű zöld lámpa fénykévéje, a melyen keresztül villámcsikázás gyorsaságával és az azt megközelítő csillanó színnel suhan végig egy-egy sirály.

És mégis, ez a sötét éj, a hullámkorbácsolt tengeren, korántsem hasonlít a miszaraz földünk erdőborította vidékei vagy a pincék sötétjéhez; mert minden hullám fodra, a lejtőjén végig húzó légfolyagsíkok, a felkorbácsolt viznek a szél által tovasodort foszlányai, a hajó fara mögött, annak életől elosztott s itt újra, hosszú egyenesben összecsapódó vízszemcsék: mind szelid, tündéri fehér színben fénylenek.

Mi ez az örökké világító, villogó cseppmiriád, a mely bennünket a háborgó tengeren körülvesz? Mely kohó az, a mely a víz sötét-kék cseppjeit égő könnycseppékké olvasztja?

Mióta tenger létezik s azt szél és vihar korbácsolják: a tenger világít; és mióta az

első evező annak mélyébe merült: nyomán fénylő gyöngycseppek támadnak és pedig egyik vidéken több, mintha lobbra, lángra akarna gyulladni a tenger; a másik vidéken kevesebb, mintha csak a multak emlékének egy-egy gyöngyemeseszeme villannék újra fényre

Kövétték a gyöngyszemek már Noénak bárkáját, az argonauták „Argóját“ és „Nautilusát“, Columbast, Magellhant, Nelson hajóit s a legyőzhetetlen spanyol flottát úgy, mint Helgoland és Lissza vitézeit.

A tengerész szereti az ő ringató édes anyját, a tengert s a tenger őt. Közös ellenségük csak egy van: a szél, a tomboló vihar, mely korbácsolja mindkettőt egyaránt és sokszor elannyira, hogy alig képesek elviselni egymásnak önkénytelen vadságát, a mely a tengernél annak felszínén, a tengerésznél a lélek mélyén s a kedélyen korbácsolja fel a hullámok hegyvölgyeit.

S az a tengerész, a ki annyira ismeri, annyira szereti a tengert, mégis éppen oly álmélkodva áll meg néha-néha, mint maga a tudós, ha látja az éj tengerének világító cseppjeit.

Mert bizony csodálatraméltó is, a midőn a matróz egy-egy vödör vizet húz fel éjjel a tengerből s a vödör tartalmát a földélezen végig önti s milliónyi fényes csöppet, a következő pillanatban kialvókat lát szétszaladni a földélezen deszkáin. Mintha látható megnyilat-

kozása lenne az a tenger lelkének, a mely fia előtt kitarul s biztatja, hogy ne féljen, hiszen láthatja, miként ő *ime él*; érez, szereti, őrzi fiát s bölcsőjét ringatja hullámkarjain.

A tengerészek s a tudósok közül sokan és sokáig a halaknak tulajdonították a világító fényerőt, melyek azt testük felületén bocsátják ki; mert hiszen számtalanszor tapasztalták, miként cápák, heringek, rájak s egyéb fajú halak teste világít a tengerben, sőt a szárazon is tovább tündökölnék rajtuk a gyöngyszemek s csupán akkor alusznak ki, ha a hal párját kilehelte.

Más természettudósok megfigyelték azt is, hogy egy zsirnemű nyáladék, a mely bizonyos fajta halak testéből kiválik s azon rajt, tapad: világító képességgel bír.

Mások ismét visszavezették a világítást a halmak azon tulajdonságára, hogy veszély idején, természetközönszözte erőnél fogva világít testének egyes részein. De voltak olyanok is, a kik azt állíták, hogy épen úgy, mint a napközben a nap hevének kitett emberi test, este és éjjel kisugározza magából a meleget: a tenger napközben a fényt nyeli el s este és éjszakán át kisugározza azt.

A régiek is sokat kutattak a tengervillogás oka után; de nem jutottak e téren tovább, minthogy természetcsudának, némelyek pedig rossz és szerencsétlen előjelnek magyarázták.

gos, négy főgabonanemünkénél még szerződés által sem mérsékelhető vámtételek éle egyenesen és közvetve mezőgazdasági terelésünk és terménykivitelünk ellen irányulván: kell tehát, hogy mi is hathatós védő vámintézkedéseket léptessünk életbe, melyeknek úgy az autonóm vámtarifában, valamint a kereskedelmi szerződésekben határozottan érvényesülniök kell, mert ha Németország mezőgazdasági terményének bevitele elől a javasolt agrárvámokkal tényleg egészen, vagy részben elzárkóznék, míg ugyanakkor a keleti államok az eddig érvényben levő aránylag alacsony vámtételek alapján továbbra is olyan nagy mennyiségben hoznák a mi vámterületünkre terményeiket: az a levezető út nem találó nyerstermények megtorlódását idézné elő, minek folyamánaképpen a hazai termények rosszabb értékesíthetése, csökkenő jövedelmezősége, a termelés korlátozása állana be szükségképpen. Épen ezért szükségesnek tartja az igazgató-választmány hogy:

1. Németországgal fönnálló nagy kereskedelmi forgalmunkra és Németország jó fogyasztó piacára való tekintettel a vámtarifatervezetben a gabonanemüekre, őrleményekre, malátára, állatokra, állati és más növényi termékekre megfára javasolt tételek magos védővámjainak leszállításával, vele lehetőleg újból kereskedelmi szerződést kössünk.

2. Az újonnan alkotandó autonóm vámtarifa vámjai mindazon mezőgazdasági termékeknél, melyek a német vámtarifatervezetben az eddigieknél magosabb vámmal sújtatnak, és melyek a jelenlegi közös vámtarifában elégtelennek bizonyultak be, ugyanolyan magosságban állapíttassanak meg, mint a milyen magasak a német vámtarifa vámjai,

3. Az ennek ellenében az osztrák ipar által kivánt védő, vagy megtorló (retorziós) vámok csak olyan mértékben legyenek az autonóm vámtarifában megállapíthatók, mint a milyen mértékben Ausz-

tria mezőgazdasága kárt szenvedhet azzal, hogy Németország mezőgazdasági terményeit magos vámmal sújtja és azzal, hogy ha a mi Balkán elleni védővamos intézkedésünkre a Balkán az osztrák ipar ellen irányuló védővámokkal fog felelni.

4. Ezeknél a koncedált megtorló vámmoknál azonban a kormánynak a magyar ipar és fogyasztás érdekeit a leghathatósabbban meg kell olyan irányban védelmeznie, hogy a megtorló vámok elsősorban csak azoknál az iparcikkeknél állapíttassanak meg, melyekben iparunk a fogyasztásunkat egészen, vagy részben kielégíteni képes, másodsorban pedig a fényűzési cikkekénél.

5. Állatkivitelünkre való tekintettel, melyet Németország nemcsak a tervezett rendkívüli magos vámmal, hanem már eddig is alkalmazott vexatórius és beviteli tilalommal majdnem egy jelentőségű állategészségügyi intézkedéseivel csaknem teljesen lehetlenné tett.

a) a Németországgal köthető új szerződésben biztosíték kell arra nézve, hogy szarvasmarha, sertés- és juhkivitelünk nem fog kárt szenvedni az állítólag állategészségügyi okokból létesített beviteli tilalmak által.

b) akár fönttartja, akár mérsékli Németország ezen állategészségügyi rendelkezéseit, föltétlenül szükséges, hogy az állategészségügyileg hátramaradottabb hozzánk exportáló államok, ellenében saját állatállományunk és kiviteli hírnévünknek megvédése céljából mi is a legszigorubb, az eddigieknél szigorubb állategészségügyi intézkedéseket léptessünk életbe. Vonatkozik ez Oroszországra, Szerbiára, Rumániára és Bulgáriára.

7. Hozzájárulását fejezi ki az Országos Magyar Gazdasági Egylet által elfogadott azon határozati ponthoz, mely szerint „fölkérendő az összkormány, hogy az osztrák kormánynyal egyetértőleg vesse föl a tengerentúli behozatal különbözeti elvá-

molásának eszméjét az összes európai államok kormányainál.“

8. Tekintettel arra, hogy a német vámtarifatervezet magos vámtételeinek életbelépésével a földmivelés és az állattenyésztés legtöbb produktuma egészen vagy részben kiszorul a német piacról: a kormány külföldön működő szaktudósítóit és konzulait utasítsa olyan piacoknak tanulmányozására és a termelőkkel való megösmertésére, melyekben Németországból kiszoruló nyerstermékeink haszonnal értékesíthetők lennének.

8. Tekintettel arra, hogy az 1—7 pontokban foglalt határozatok értelme ahhoz fűződik, hogy a törvényhozás és a kormány a közös vámterület álláspontjára fog helyezkedni az Ausztriával való kiegyezés során; mégis számolva azzal az általunk nem óhajtott eshetőséggel is, hogy a törvényhozás a külön vámterületre való átterést fogja elhatározni:

kéressék föl a kormány, hogy az önálló vámterületű Magyarország közgazdasági érdekeinek és mezőgazdaságának megvédése alapján külön vámtarifát dolgozzon ki.

9. A fenti 8 pont határozatait a kereskedelem- és földmivelésügyi miniszterekhez fölterjesztendő.

Mit irnak a gazdák az idej komlóértékesítéséről.

— Komlótermelési anket papiron. —

Az elmúlt 1901. év komlótermelési és értékesítési adatait gyűjtve egybe, statisztikai kérdőlapok révén, utolsó pontban azon kérdéssel is fordultam a termelőkhez: *mit tartanak az idej komlóértékesítéséről, s miképp vélik azt megjavíthatónak?* Midőn itt a feleleteket szószerint bemutatom, zárjelben az illető termő helyen elért értékesítési árat is közlöm.

1. *Ungvár* (per 100 kgr. 240 kor.): az értékesítéssel meg vagyok elégedve, igen opportunus volna, ha a hazai sörgyárak a hazai komlótól nem idegenkednének annyira, mit annak tulajdonitok, hogy sok helyen (gyárban) csehek vannak alkalmazva. Én harmadéve Saazban adtam el komlóm, a hol azt nagyon dicsérték. 2. *Királyhalma* (160 k.), tekintettel a minőségre, elég jól értékesült, jövőre sem lehet ezen segíteni; az eladást a minőség hordozza, jó komlót jól lehet értékesíteni. 3. *Czintos*. (150 k.) jobban értékesítünk jó minőségű, finom komló előállításával a kezelés gondosságával; a külföldi piacokon komlóinknak szakemberek általi szerepeltetése, kik az értékesítéssel is megbizandók volnának, az onnan szerzendő megbizható értesítés után *ne várjunk túl magas árakat* s ezáltal kiessünk a saisonból; honi komlót fogyasztó magyar gyáraknak állami kedvezményezés segít. — 4. *Obrásza* (140 k.) az idej komlóértékesítés nagyon gyenge volt, főként azzal lehetne segíteni, hogyha nagyobb piacot kapnánk, ide csak osztrák kereskedők jönnek; német, angol ügynököket kellene becsalogatni. — 5. *Nagy-Borosnyó*. Budapesten, vagy Kolozsvárt állami felügyelet alatt létesítendő volna egy komlóközlőház, honnan ügynökök kizárásával lenne eladandó a komló s a közraktárig, esetleg egész belföldön kedvezményes szállításon feltétlenül való megadása. 6. *Segesvár* (130 K.) hogyha a belföldi serfőzőknek előnyt adna a kincstár, a mikor magyar komlóval főznek sört? — 7. *Kéten* (120 K.) a segesvári komlósör fentartása és támogatása. 8. *Székely-Keresztúr* (160 K.) az értékesítés javulása csak a hazai sörgyárak megnyerése útján remélhető. 9. *Zetelaka* (100 K.) az idej értékesítésnek szerintem

Meglehet, hogy épen úgy, mint mi ma, a régiek theoriái fölött mosolygunk, fognak utódaink a mieink fölött mosolyogni; azonban megnyugvásunkra szolgál, hogy egy pozitív tudománnyal, a bakteoriológiával magyarászuk ma már a tengervillogást s a bakteriumok láthatók a görcső alatt, — de még tovább is megyünk és tenyésztjük azokat, — segítségükkel természetes okokra vezetvén vissza a tengervillogást, a csodák és babonák mesés világából.

Egy gyűszűnyi tengervizben, millió és millió apró bakterium van, melyek közül több fajta, világító képességgel bír. Ezek kivétel nélkül szintelenek és pálca alakúak; de testük részletes alkatára nézve, nagyon eltérnek egymástól. Némelyeknél önkényes mozgás észlelhető, a melyet azonban nem azonosíthatunk az uszással; mert az csak a testüket borító finom hajsálak ide-oda mozgatásától ered, a mely hajzatot így, evezőként tudják használni. Mások mozdulatlanok s ismét mások, burokszerű házacskákban laknak.

E világító állatkákat photobakteriumoknak szokás nevezni s eddig hat osztályba sikerült őket felosztani testalkatuk szerint.

Hogy valóban ezek okozzák a víz világító képességét, azt kétségtelenül bizonyítja azon tény, hogy az olyan víz, mely előbb nem világított, akkor, ha ilyen bakteriumokat helyezünk belé: világítani fog

Ezen kísérletet úgy hajtjuk végre, ha tenger vízzel töltött tartányba, a melyben halak is vannak, néhány ilyen bakteriumot helyezünk. Ha a vizet mindig egyenlő hőmérsékletben tartjuk, akkor pár nap múlva gyönyörködhetünk tenyészetünk eredményében és sötétben a víz színén láthatjuk a villogást, de mélyebben nem; a mi onnan van, mert a bakteriumok nagyon szeretik a víz felületén a légenyt sőt a nélkül világító képességük is elvesztik és ha a tartányt leföldjük s fölületéről a levegőt kiszivattyuzzuk, azonnal megszűnik a vízi tűzijáték s a kis állatkák mintegy megdermednek; de azonnal felélednek, ha újból levegőt vezetünk a víz felületére s azonnal világítani kezdenek.

Hogy mennyire szeretik a légenyt a photobakteriumok, az abból is kiténik, hogy a nyugodt tenger víz, a melyben nincs légeny, nem igen szokott világítani, hanem csak a mozgásban lévő és pedig a felszínén. A mélyben, ha például hal suhan át a víztömegben, a photobakteriumok nem reagálnak; de ha a mozgás felülről jön, hullámtaraj, hajó futása, csavarjának, kerekének forgása vagy evezőcsapás által előidézve: azonnal világítanak a kis állatkák, mi csupán abból magyarázható, hogy ezen mozgások ezer és ezer apró léghólyagocskát sodornak le a mélyebb vízbe s a léghólyagok, légenyükkal felvillanyozzák a photobakteriumokat.

Kronedits Ödön.

az volt a legnagyobb baja, hogy a concurren-
cia hiányzott s hogy az elvéve jött ügynök
oly neveléses árt kinált . . . ha már nem
sikerül a hazai termelőknek itthon adni el a
komlót. úgy szerintem külföldön kellene egy
kis propagandát csinálni, annál is inkább, mi-
vel reklám nélkül mai nap e téren sem lehet
boldogulni. 10. *Gernyeszeg* (100 K.) azt hiszem,
hogy a hazai sörgyárosoknak kellene első sor-
ban a hazai komlóval dolgozni, nem pedig a
külföldit idehozva, azzal dolgozni s az idevalót
számításon kívül hagyni. 11. *Héjjasfalva* (150
kor.) az értékesítés gyenge volt ez évben, a
vásárt Segesvárt fentartandónak vélem s a
hazai sörgyárat a hazaira biztatni. — 12.
Nagy-Lángh (200 kor.) az idei komlókiállítás
sajnos, személyesen nem láttam, egy hazai
sörgyár kért is már mintát a díjazott komló-
ból s ezen kis érdeklődést is már a kiállítás-
nak köszönhetjük, kívánatos lenne, ha a
komlókiállítások ismétlődnének. 13. *Torontál-
Écska*. Gondoskodni kellene arról, hogy a ha-
zai sörgyárok tudják meg, miszerint az álta-
luk Saazban háromszoros áron vett komló egy
nagy része Magyarországból való s hogy a
magyar komló épp oly jó, mint a cseh . . .
14. *Arad-Mácsa*. Hibának tartom, hogy kom-
lónknak nincs összpontosított piaca. hol
(gyapjuaukcio módjára) a kész termény a vevő
által megtekinthető volna s az eladás is esz-
közöltetné. Így a jelentkező reflectáns szabott
áron hajlandó csak venni, ezt is sürgöny út-
ján, holott termelő az árfejlődésben teljesen
tájékozatlan. Komlókiállítást célravezetőnek
tartanám, vásárral egybekötve. 15. *Zólyom-
Olaszka*. Kellene Budapesten komlóelárusító
raktárt létesíteni, mint Csehországban van, a
hová bizton küldhetné a termelő komlóját el-
árusítás végett. 18. *Bács-Kulpin* (140 K.) az a
kivánság, hogy kezdő termelők addig, míg tel-
jes termésük nincs, a beültetett terület után
adót ne fizessenek . . . 17. *Ó-Futak* (100 K.)
az a vélelem, hogy a vám volna felemelendő,
mert a kivitt komló külföldi termés gyanánt
ismét visszakerül. 18. *Szentágot* (212 korona.)
az a nézetem, hogy ki vagyunk szolgál-
tatva a csehpiac önkényének, mert hazai
sörgyárakban nem tudják a komlót értékesi-
teni. Saazban pedig úgy fizetik, a hogy akar-
ják. Példa erre az idei szállítmányom, melyre
a következő sürgönyt kaptam: „Érkezett 21
zsák komló, melyből 7 zsák vörös és pené-
szes; 6 zsák dohos, 8 zsák I. osztályú!” Név.
A 7 zsák vörösért adhat 70 frtot, a 6 doho-
sért 87 frt, s a 8 zsák I. osztályúért 106
frtot! *Megjegyzem*, hogy az utóbbi 14 zsák
egy garmada volt, tehát ha baja lett volna,
okvetlen mind elromlik az uton. A kifogásolt
7 zsák II. rendű volt, de az sem volt vörös,
hanem kevert minőségű! Az árat tehát tet-
szésük szerint osztályozzák! . . .

A begyült statisztikai anyagból ezek
tehát a legérdekesebb feleletek. Mondhatni a
hány helyről jött, annyiféle, persze helyenként
tévés felfogások is vannak. Leghangosabb az
a kivánság, hogy a külföldi vevőkkel szembe
conkurren-
tia állítassék hazai sörfőzők képe-
ben, jelentékeny része a termelőknek meg
bizonyosan megúván már a helyben való el-
adást — így nem ismerős a konjunkturák-
kal! — s inkább vinné komlóját egy biztos
piacra, az erdélyrésziék úgy látszik a seges-
vári komlópiacot vélik fentartandónak, a
Duna-Tiszamenti termelők inkább belemenné-
nek egy budapesti komlóauktióba. Már most
is így állunk e téren, de mi lesz akkor, ha a
német vám javaslatban a tervezett 60 már-
kányi komlóm beáll? akkor az onnan ki-
szorult cseh komló, féláron özönlik a magyar
piacra, ha nem kerül eléje valamelyes so-
sompó!

Csérer Lajos.

Sertéshus kivitel Németországba.

A nagyméltóságú földmivelségi minis-
ter úr 1901. évi október hó 19-én 9490/eln.
III/2. szám alatt több törvényhatóság és város
figyelmét fölhivta arra a körülményre, hogy

az utóbbi időkben élénk kereslet indult meg
a Németbirodalomban hentesárúgyártásra al-
kalmas vágósertések után, minek következté-
ben az ottani élősertés és sertéshúsárak je-
lentékenyen emelkedtek. Ebből folyólag a né-
metországi és a magyarországi sertéshúsárak
között bekövetkezett jelentékeny árkülönbözet
azon kedvező helyzetet idézte elő, hogy annak
fölhasználása mellett levágott sertéseknek, il-
letve sertéshusnak Németországba való kivi-
tele előnyös üzletre való kilátással volt
eszközölhető. Fölhivta a minister az illető tör-
vényhatóságokat, hogy területükön a sertés-
tenyésztők, sertéshizlalók, sertéskereskedők és
a sertéshus kivittel foglalkozók figyelmét arra
irányítsák, hogy saját érdekükben előnyös
lenne, ha sürgős üzleti összeköttetéseket ke-
resve a német piacokkal, akár önálló vállal-
kozás, akár alkalmi társulás útján kihasznál-
nák ezen kedvező helyzetet és a telet arra,
hogy a sertésfeleslegnek minél nagyobb része
levágott állapotban a Németbirodalomban el-
helyeshető legyen.

A nm. földmivelségi minister úr egy-
letünknek is megküldte másolatban ezt a ren-
deletét. Ennek kapcsán a titkári hivatal meg-
kereste a következő testületek: a berlini, lip-
csei, drezdai és müncheni központi vásárcsar-
nokok, közbárányok, kereskedelmi és ipar-
kamarák és a Saale melletti Halle vágóhidjá-
nak vezetőségeit, hogy levágott sertéseket
piacukon átvenni hajlandó kereskedő- hentes-
és bizományi cégeket ajánljon. Ennek a meg-
keresésnek következtében a következő cégek
cimeit kaptuk meg:

I. Berlinben:

1. Andreas Ferenc városi ügynök, I. Neue Friedrichstrasse No. 24/27.
2. Zimmermann Lajos, Landsberger-Allee No. 152.
3. Ludewig Emil, Landsberger-Allee No. 152.
4. Bisold Emil, Thaerstrasse No. 43.
5. Lentz Vilmos, Neu Hohenschönhausen, b./Berlin, Hofstr. 1
6. Brunzel Oszvald, Stralau No. 19.
7. Horner Antal hus-importör. Wrangelstrasse 70.
8. Künzel Ottó, hentesmester, Thaerstrasse 20.
9. Thürling Ferenc, Petersburgerstrasse 36.

II. Lipcsében:

10. Dollegny & Co., Állatvásár.
11. Kreinert Henrik
12. Irner Móric, Bayerschestrassé 91.
13. Starke Hermann, Leipzig-Anger-Crotendorf, Feliestrassé 17.
14. Lipcsei mészáros szövetség (Fleischer-Innung.)

III. Drezdában:

15. Beyer Mál, városi eladási ügynök-
sége, Központi vásárcsarnok.

IV. Münchenben:

16. Lesti Ágost, Bindwurnstrasse 46/I.
17. Mühlbarzer Rajmund, Tumblingerstrasse 34/o.
18. Häusler József, Pariserstrasse 15/I.
19. Bührinder János, Ruppertstrasse 8/I.
20. Mehringer Simon, Franziskanerstrasse 2/III.

V. Halleban:

21. Czerney fivérek,
22. Dillge E. utódai.
23. Ebert H.

Tenyésztőink, hizlalóink és sertésespor-
törjeink tájékoztatására közöljük ezt a név-
sort. Nem mulaszthatjuk el, hogy rá ne mu-
tassunk arra, mennyire szükséges lenne, ha
németországi konzulatusaink, mezőgazdasági
és kereskedelmi szaktudósítóink maguk szo-
reznék be a magyar sertéshusra reflektáló,
működésük terén általuk megbízhatóknak ös-
mert kereskedő- mészáros- és bizományi-
cégek neveit és azt minden érdeklődőnek
hozzáférhetővé tennék, mert hetek mulnak el,
a míg bárki is birtokába juthat ezeknek a
cimeknek, ami nélkül még csak el sem kezd-
het semmit és megint napokba kerül, a míg
a cégek megbízhatóságáról meggyőződik. Ez

a nagyobb arányú sertéskivitel megindulásá-
nak legegyszerűbb követelménye. Még jóval na-
gyobb könnyebbségre lenne kivitelünknek,
ha a földmivelségi és kereskedelemügyi minis-
teriumok ezen szakközegei nemcsak a cégek
neveit, hanem az ottani sertés kereskedelmi
szokásokat, a vám- és állategészségügyi keze-
lést, a fuvar költségeket is széles körben ös-
metté tennék. És a kivitelnek hatalmas len-
dületet adhatna az, ha a nevezett szakköze-
gek maguk lépnének érintkezésbe a tartóz-
kodási helyükön erre alkalmas egy vagy több
kereskedővel, vagy bizományi céggel, sőt ma-
guk — szakösmeretükkel és a viszonyok ös-
meretével — megegyeznének velük, úgy, hogy
a sertéskivitel egyenesen ezek felé a szinte
hivatalosan kijelölt cégek felé irányulna.

A hozzánk az általunk megkeresett cé-
gektől beérkezett adatok szerint a következő
szokásokat és konjunkturákat adhatjuk az
érdeklődőknek tudtukra.

Berlinben, ahova eddigi kivitelünk a leg-
inkább, túlságosan is gravitált, a hus vasúti
szállítási költsége Kolozsvárról vagononként
723 k. métermázsánként 7 k. 23 fill. A sertéseket
állami állatorvosok fölügyelete mellett, lehető-
gondosan és tisztán közepén kétféle kell vágni s
az oldalakat egyenlő számokkal ellátni, lehe-
tőleg fej nélkül 50—75 kg.-os darabokban
berakni szükséges. Hátat a sertésekből ki
kell venni és a bélzsirral együtt fogásokra
lazán fölakasztva kell hozzárakni. Nyelv, máj
és tüdő nem küldendők, mert azok után
sertésenként 1 márka a vám. A szállítás
a küldő veszélyére franco Berlin történik. A
rakománnyal állatorvosi bizonylat is küldendő.

A vám 100 kg.-ként a sertéshúsra 20
márka, hájra és bélzsirra 2 M. A hús eladá-
sát többnyire bizományosok közvetítik. Az
eladásért járó provízió különböző és megegye-
zéstől függ. Az egyik cég darabonként 6 már-
kát és a brutto eladási összegből 1½% del-
credree-jutalékot számít s ebből a sertések-
nek a vásárcsarnokba való szállítását, segéd-
erők használatát, a vásárcsarnoki helypénzt
is földözi. Egy másik cég darabonként 8
márka províziót számít. Az eladásról szóló
sürgöny és leszámolás mindennap történik, a
végleges eladási összeg előtt mindjárt a szál-
lítmány megérkezése után annak hozzávető-
lőleges értéke egy bankban, vagy más biz-
almi helyen letétbe helyeztetik. Az effektu-
ált eladás után azonnal megtörténik a kifi-
zetés. A cégek a húst a vámsúly 2%-os súly-
fölsőlegével veszik át.

Az árak Berlinben magyar sertésért 50 kg.-ként
október hóban 55—58 M.

november „ 50—60 „
december „ 48—59 „ volt, minőség, tisz-
taság és sertések kora szerint.

Nagyobb szállítmányok kivitele előtt ta-
nácsos egy nehéz és könnyű, idősebb és fiata-
labb sertésekből álló 1 vagonnyi próbaszál-
lítmányt küldeni.

Lipcsében a vasúti szállítás költsége Ko-
lozsvárról vagononként 665 k. métermázsán-
ként 6-65 k

A lipcsei 1898. hússzemle törvény sze-
rint a sertések élő és levágott állapotban ál-
latorvos által megvizsgálandók és hosszában
(a fejtől a hasig) kétféle vágandók. Kivenni
csak a nyelvet, májat és tüdőt szabad. A
sertés két fele és a kivett részek közös szá-
mál látandók el. (pd 111. azután 2, 2, 2, stb.)
A Lipcsében külföldről behozott friss sertéshus
ott ugyancsak szemle alá vétetik. A friss
hussal bizonylat küldendő, melyben bizonyít-
tatik, hogy az állat, melynek husa bevitetik,
közvetlen a levágás előtt nem szenvedett
olyan betegségben, mely a kimérést kérdé-
sessé tehetné. A bizonylatot az állatorvosnak
vagy hites hus szemlélnék saját észleletei
alapján kell kiállítania.

A hus eladása többnyire bizományi uton
történik. Legalkalmasabb a szállítmányt kedd
és pénteki, vagy kedd és szombati napokon
való odaérkezésre irányítani. Eladási jutalé-
kul a Dollegny cég darabonként 3 márkát és

és az eladási ár 1%-át, a Kreinert cég 2 márkát és 1%-ot számít. Rendes költségek ezen fölül vám és adó 100 kg. után 25 márka, azonkívül Lipcsében:

a vizsgálati díj darabonként	1.75 M.	
Helypénz	0.25	„ egy napra
Munkások	0.50	„
Mázsálás	1.—	„

Leszámolás és fizetés mindjárt az eladás után történik.

Árak 50 k.-gént december első felében könnyű sertésekért 53—55, nehéz sertésekért 55—60 M. voltak.

Szállítás esetén 1. próbakocsi küldendő és pedig 1/2 kocsi könnyű és 1/2 kocsi nehéz sertés husából, vagy ha könnyebb, csak 75—100 kg.-os könnyű sertésekéből.

Drezdába a vasúti szállítás költsége Kolozsvárról vagononként 600 k. métermázsántként 6 k.

Vámok, üzleti szokások, költségek és az eladás módja nagyban megegyeznek a lipcseivel.

München piacának már eltérő szokásai vannak.

Szállítási költség Kolozsvárról vagononként 570 k. métermázsánként 5-70 k.

A müncheni piac nagy szüksége két irányu és pedig: fiatal sovány sertésekre és hizott nehéz sertésekre irányuló.

A sovány sertések eladásával Lesti Ágos, müncheni cég foglalkozik speciell, aki 25—70 kilós fiatal sovány sertésekben (fagyasztott állapotban) nagy üzleteket helyez kilátásba. Az áru bármily mennyiségben francó küldendő, vám 100 kg.-ként 17. márka. Különös költségek nincsenek. Az a megegyezés szerint megállapítandó jutalékban bennefoglaltatik. A sertések hivatalosan, vámhivatalnok jelenlétében mázsáltatnak meg. Sovány, fiatal sertés árak kg.-ként 1.04 M. — 120 M. voltak december első felében. A sertések kétfelé vágya hűtőkocsikban fölakasztva szállítandók, hogy fehéren és szárazon érkezzenek meg.

Hizott sertések ugyanolyan módon szállítandók. Máj, sziv, tüdő, bélzsír a hussal küldendő és 100 kg.-ként 60 márkával értékesül. Árak december első felében 100 kg.-ként magyar nehéz 50—100 kg.-os sertésnél 96—100 M. voltak. Münchenben a hétfői, szerdai és pénteki vásárokon van a sertés-husnak kelendősége. De tanácsos a küldemények egy nappal előbbre odairányítani.

Az eladási jutalékot három kereskedő a következőkben állapítja meg: Mühlbarzer Rajmund darabonként 2 márkában, minden vásárlóköltséget beleértve. Bühringer János 1 márka eladási jutalékot és 70 fillér kirakodási, kiváltási és piaci költséget számít, Mehlinger Simon 2.50 márka, összköltséget számít föl az eladásnál.

Ezekben számolhatunk be a hozzánk beérkezett adatok alapján a Németország négy nagyobb városába irányítható sertés-hus-kivitel szokásairól és kilátásairól. Ha már most ezeket a hazai eladási viszonyokkal összehasonlítjuk, a viszonyok, hízalási költségek, piaci árak és értékesítés tényezőivel, föllálíthatjuk a pontos mérlegét annak, hogy a Németországba való kivitel haszonnal jár-e és milyen haszonnal. Ugy általánosságban, 70 - 74 fillérral számítva a hizott sertés husának kilóját 15% súlylengedéssel, 60% vágósúlylyal, körülbelül 10—20 fillérré tehető a Németországban tisztán elérhető ártöbblet.

Hogy azonban ez a kivitel állandó és állandóan előnyös lehessen, okvetlenül szükséges a kivitelnek a hízalással és tenyésztéssel együtt való szervezése. Szövetkezeti, vagy más társulási módon hízaló telepnek föllállítása, melyben leginkább közép- és nagybirtokosaink vennének részt, olyan városokhoz közel, melynek vágóhidja van — pl. Kolozsvár —, sertéskonzumvásár föllállítása ugyan ezen a telepen, az államvasutak által rendelkezésre bocsátott elegendő számú hűtő-hus-szállító kocsik azok a föltételek, melyek mellett a jelenlegi német értékesítési viszonyok alap-

ján a sertés-hus-kivitel fölünk is nagyban és eredményesen meg lehetne indítani. De mikor mindezek a föltételek megvannak, akkor határozottan közvetlen, a bizományi-, közvetítőkereskedőnek fölöslegessé tevő összeköttetést kell létesíteni, mely esetben a magos provizió elesik.

Anglia telepesei és bérlői.

Anglia telepítéseit a Small Holdings Act szabályozza. Ez teszi lehetővé a kisbirtokoknak részben járadék-birtokok alakjában való megszerzését. A népet kisbirtokokhoz akarja a törvény juttatni, annak megélhetését akarja elősegíteni, s azért ezen 1892-iki június 27-ki törvényhez általában nagy reménységgel voltak az angolok.

A Small Holdings Act értelmében, felhatalmazást nyert a grófsági tanács oly paraszt birtokok alakítására, melyek kiterjedése 1—50 acre között ingadozik: ha nagyobb 50 acre-nél e birtok, úgy az évi bérek 50 fontnál nagyobbak lenni nem szabad. E birtokokat vagy eladták, vagy bérbeadták. Ha vétel útján szereztettek meg, úgy a vételár ötödreszt készpénzben kellett kifizetni; legfeljebb egy negyedrész változtatható járadék adósággá míg a többi tartozás jelzálogi biztosítással fedezhető, amelyet azonban 50 év alatt okvetlen vissza kell fizetni.

A telepítések azonban Angliában nem sikerülnek, míg nálunk a telepítést tekintjük a szociális bajok arcanumának, addig Angliában a telepítési akció ügyszólván eredménytelen. Csak egynéhány grófsági tanács vesz nagyobb mértékben birtokokat telepítésre, de ez is csak aránylag mondható nagynak. A bérlet rendszer ann irra elvan már Angliában terjedve, — annyirav hozzá van már szokva a nép, hogy azt találta a gazdálkodás leghelyesebb módjának.

Ebből következik, hogy Anglia népén csak a bérletek nagyobb mérvű szaporítása által lehet segíteni. A bérletek létrejöttét, azok helyzetének könnyítését, a legkiterjedtebb mértékben kell elősegíteni.

Anglia a bérletek hazája!

Roppant fontossággal bír tehát az 1901. január 1-én életbe lépett Agricultural Holdings Act, mely a bérlők legspeciálisabb törvényének mondható.

Kimondja a törvény, hogy a bérlő a bérlet lejártá alkalmával jogosítva van a bérbeadótól minden oly hasznos javításért kárpótlást követelni, a mi nem a föld belső tulajdonosságán alapul. A kártérítési követelés oly összegig jogosult, a mily értékkel bír az általa eszközölt investitio az utánna következő bérlő részére. Ha a tulajdonos is hozzájárult a kérdéses befektetéshez, úgy megfelelő összeg levonásba hozódik. Ugyancsak levonódik a helyben termelt; de az utolsó két évben elhordott takarmánynak trágyaértéke is. Így a bérlő, joga biztosítva van, de a tulajdonos a föld kiszarolása ellen is biztosítva marad.

Tagadhatatlan, hogy a fenti iniézkedések a bérlő helyzetét nagyon megkönnyítik; hogy azonban a tulajdonos helyzete is tisztázva legyen, meghatározottatott mily javításokhoz, telkesítésekhez, investitiokhöz kell a tulajdonosnak beleegyezését adni. Ezek a következők:

- Épületek emelése, változtatása; nagyobbítása;
- raktárak alakítása;
- állandó rét alakítása;
- fűzesek alakítása;
- viziutak, vagy öntözési munkák létesítése;
- kertkészítés;
- utak, vagy hidak készítése és javítása;
- vízfolyások, tavak, árkok, víztartányok vagy csövek-halmazása, esetleg mezőgazdasági vagy házi czélokra szolgáló vízművek;
- állandó kerítések csinálása vagy elhárnyása;
- komlóültetés;

k) gyümölcsösök vagy gyümölcsbokrok ültetése;

l) fiatal gyümölcsfák védelme;

m) használatlan föld telkesítése;

n) földek árkolása vagy bekerítése;

o) áradások, ellengátak vagy zsilipek készítése;

p) komlókertekben sodrony alkalmazása.

Az alagsövezéshez a tulajdonos beleegyezése nem szükséges, az anélkül is eszközölhető. Nem kell a földesúr beleegyezése semmiféle trágyázás megejtéséhez, nem az ideiglenes rétalakításhoz, lóhere, lucerna stb. vetéshez, ha több idővel hajtatik az végre, mint a bérlet lejártá előtt két év. Ezenkívül az 1895-ik évi Market Gardeners Compensation Act értelmében nem kell semmiféle beleegyezés gyümölcsfák és cserjék létesítésére, szeder, spárga és más két évnél tovább tartó ültetvényre, továbbá a kertészet céljaira szolgáló épületépítésére vagy nagyobbítására. Ezen Act hatása alól azonban ki van véve minden oly kártérítési igény, a melyre a bérlőnek joga van, gyakorlat, szerződés vagy bármely más úton.

A bérlő jogai nyernek ezáltal védelmet, míg a föld értéke fokozására a legészszerűbb módon megvan adva a mód. Rendkívül fontos e törvény Angliára, hol a bérletrendszer annyira ki van fejlődve, s azért is általában kedvező fogadtatásra talált e törvény.

Helyén volna hazánkban is a hasonló intézkedés. A bérleti viszonyok annyira zavarosak, hogy e téren különben is ránk férne a rendezés. A bérlő által létesített investitio megtérítése viszont teljesen ismeretlen valami. A kötelező megtérítést értjük. A föld-birtokos legspeciálisabb érdeke volna e kérdés rendezése, mert hisz a föld minden irányú javítása az ő érdekében történik.

Ez is oly kérdés tehát hazánkban, mely még rendezésre vár. Tekintve hogy ez irányban még semmi diszkuszió sem indult még el lesz talán halasztva — ad graceas calendar. A magyar föld érdeke, hogy ez ne így legyen.

Milhofer Sándor.

A karórágásról.

A karórágás vagy jászorágás (Krippenfressen, Barrendücken) lovak rossz szokása, mely gyakran emésztési zavarokkal áll kapcsolatban. Lényegében véve főleg az által hat károsan, hogy a karórágó lovak ezen rossz szokásuk által, annak gyakorlása közben nagyobb mennyiségű levegőt nyelnek le, másrésztől hosszabb fennállása esetén fogaikat rontják.

A karórágás, illetve levegőnyelés különböző módon történhet. Leggyakoribb módja az, hogy a ló felső metszőfogaival valamely kemény tárgyhoz, karóhoz, jászolhoz támaszkodva száját kinyitja és görcsös nyelő mozgást végez, mi közben sajátságos zörej válik hallhatóvá. Ezen zörej a gége és nyelőcső mozgása által, valamint a behatoló és azután esetleg ki is áramló levegő rezgése következtében jön létre. Ugyanis a karórágó lovak egy része a levegő lenyelése után újabb erőlködéssel azt ismét kiszorítja a gyomrából, mely művelet a nyelőcső (bársing) mentén a felfelé visszahaladó levegő csomós hullámzatos mozgásán is észrevehető.

A levegőnyelés egy másik módja, midőn nem metszőfogainak igénybevételével támaszkodik meg a ló, hanem állcsucsat szorítja valamely közelében levő kemény tárgyhoz, többnyire jászolhoz és azután következik be a fentebb leirt művelet, a száj kitérítése, a nyelőcső mozgása, görcsös összehúzódása. Egyes állatok fejüket térdükre támasztva nyelik le a levegőt.

Végül vannak lovak, melyek a levegő nyelés alkalmával egyáltalában nem támaszkodnak meg fejüket, hanem teljesen szabadon állva, a fej és nyak megfelelő mozgásával veszik fel és nyelik le a levegőt. A levegőnyelés ezen módját, de már az inént ismer-

tetett formáját, a midőn az állkapocsra támaszkodva történik a levegő felvétele, helyesen nem nevezhetjük karórágásnak; a németek „Windkoppfen“, Windschmappen“ nek nevezik, erre nem ismerek megfelelő magyar kifejezést. Ilyen esetben a ló fejével, nyakával, szügyével és elülső lábaival szabadon mozog, gyakran fejét rázza, száját kinyitja és becuklja, levegő után kap, néha oly forma kitéréseket végez, mintha le akarna rázni valamit a fejről, Ugyanekkor is hasonló hangok, illetve zörejek hallhatók a levegő behatolása illetve kiáramlása alkalmával, mint a szó szorosab értelemben vett karórágásnál.

A levegő nyelést a lovak csaknem kizárólag az istállóban gyakorolják és pedig az etetés előtt vagy utána, nagyon ritkán evés alkalmával is. Egyes lovak azonban a szabadban, sőt kocsis el fogva is mutatják ezen rossz szokást, a mennyiben a kocsis rudjára vagy a kantár, illetve gyeplőszárára támaszkodva nyelnek levegőt. Azon állatok, melyek evés közben karórágók, elszorják a takarmány jó részét; a takarmány többi részével lenyelt levegő az emésztést károsan befolyásolja.

A karórágó lovak gyakran felfuvódnak, u. n. szélkólikás dobkór fejlődik. A gyomorba jutott levegő egy része felvuvódik ugyan, másik része pedig hátrább kerül a belekbe, azonban ha huzamosabb időn keresztül és így ennél fogva nagyobb mennyiségben vétetik fel levegő, akkor a lovak aránylag kis ürtartalmu gyomra szintén felfuvódik, fala feszül, benne vérkeringési elfajulások, zavarok lépnek fel, sőt meg is repedhet épen úgy, mint az erősen felfuvódott, kifeszült belek fala is, mely esetben, különösen ha a repedés átható, a gyomor vagy a belek falának valamennyi rétegét járja át, halálos kimenetelű komplikációkra vezet. Mihelyt egy karórágó lovon a kólikás tünetek jelentkeznek, elhagyja ezen rossz szokását, a gyomorban levő, felhalmozódott levegő nem jut többé a nyelőcsővön át a szájba és a szabadba, mivel a gyomor teltsége esetében a ferdén benyiló nyelőcső szájadékát elzárják.

Ritkábban állanak be ezen szövődmények azon levegőnyelő lovaknál, melyek az etetések közti szünetekben, inkább unalomból üzik ezen rossz szokást. Általában ezen állatoknál e rossz szokás kevésbé súlyos beszámítás alá esik. Eltekintve attól, hogy náluk súlyosabb emésztési zavarok ritkábban fordulnak elő, a takarmányt jobban kihasználják, evés közben sem szórják el, továbbá inkább van kilátás arra, hogy a tétlenség miatt gyakorolt rossz szokásukról leszoktathatók lesznek. A kemény tárgyakra támaszkodó lovak szintén könnyebben felejtik ezen rossz szokásukat, mint azok, melyek térdükre támaszkodva vagy szabadon nyelnek levegőt.

Legtöbb esetben a metszőfogak kopásáról, így vétel alkalmával az életkor meghatározásával, felismerhetők a karórágó lovak. Ugyanis a metszőfogak külső széle ferdén, kívülről felülről be- és kifelé haladó sikkban lekopottak. Egyes esetekben csupán a felső metszőfogsorát koptatja le a karórágó ló, más esetekben, mielőtt mindkettővel csiszolja, fogja meg a jászlat vagy más kemény tárgyat, az alsó metszőfogak felső-külső széle is ferde sikkot képez. Azonban kizárólag ebből apadiktikus biztossággal nem szabad levegőnyelésre következtetni, miután van a lovaknak egy más rossz szokása, a fogcsiszolás, mely gyakran az u. n. „szóvéssel“ kapcsolatos és melynél szintén hasonló módon koptatnak a metszőfogak. Viszont a fejnek másképpen való alátámasztása (állsucsa, térdre) esetén a fogak kopása egészen normalis, épen úgy, mint a levegőt szabadon nyelő lónál is.

Régibb szerzők (Veith) a levegőnyelés okát abban keresték, hogy az illető lovak bélhuzama lazább, mintegy vonzza, megkivánja a gázfelhalmozódást (? z.); ezen alapon öröklékenynek is hitték ezen rossz szokást. Valószínűleg leggyakrabban onnan ered ezen rossz szokás, hogy a lovak hosszabb

ideig tétlenül állnak az istállóban, anatóknak, a tápcsatornában fejlődő gázok a renyhébb bélmozgás következtében nem távolodnak el, nem továbbíttatnak; a gyomorban levő erjedés alkalmával létrejött gázok egy része szintén nem halad tovább a belekbe, hanem bőfűgés alakjában a nyelőcsővön és száján át hagyja el a szervezetet; a bőfűgés gyakoribb ismétlődése vezethette reá azután a lovakat ezen rossz szokás. a levegő lenyelésének és kibőfűgésének gyakorlására. Munkás lovaknál, de általában paraszt lovaknál is ritkán észlelhető a levegőnyelés, ellenben elég gyakori a sokat pihentetett luxus lovaknál.

Egy további módja a levegőnyelés elcsátításának az, ha több ló kerül egy levegőt nyelő állat szomszédságába. Tapasztalati tény, hogy a tanulékony ló, különösen temperamentumos fiatal ló, ha tétlenségre van kárhoztatva, csakhamar istállótársainak rossz szokásait eltanulja. Világos istállóban ha látja, utánozni fogja, később pedig állandóan gyakorolja. Idősebb, lomhább lovak kevésbé vannak ezáltal veszélyeztetve. Ezért karórágók mellé ilyeneket, vagy pedig fáradt, sokat dolgozott lovakat kell állítani.

A levegőnyelésről nehéz leszoktatni a lovakat, sőt gyakran lehetetlennek bizonyul. Karórágó lovakat istállóban állandó felügyelet alatt kell tartani és mihelyt hallhatóvá válik a levegőnyelést jelző zöreje, megfenyíteni. Mások azt ajánlják, hogy a lófejét megszegetve kell a szügyében kötni; ezen kevésbé humanus eljárás talán állatvédelmi szempontból is kifogásolható, de nem is vezet eredményre. Cél szerűbb ennél ott, a hol lehetséges, a lovat meztelen falú bozba elhelyezni, melyben nem talál oly tárgyat, melyre fejét megtámaszthatja. A jászolnak éles szögekkel való megvasalása már kevésbé szerencsés gondolat, a szegekkel felsebzik magukat az állatok. Nagyobb mennyiségű levegő lenyelését képes megakadályozni egy széles torokszij alkalmazása; ennek felcsatolása különösen oly lovaknál ajánlatos, melyek a lenyelt levegőt nem adják ki és e miatt gyakrabban felfuvódnak (szélkólika) szenvednek. Valamennyi felsorolt eljárás azonban végtelen türelmet és kitartást igényel, bár sokszor ennek dacára nem kecsegtet eredménnyel.

Dieckerhoff, a berlini állatorvosi főiskola tanára sperativ uton az által, hogy a fejnek egy a nyakkal és törzsszel közös izmát (a musculus sternomaxillaris) metszettep át, kísérte meg a levegőnyelés megszüntetését. Ezen izom, ha a fej rögzítve van, a szegycsontot előrehuzni képes; a levegőnyelés alkalmával a bőrön át is észrevehetőleg összehúzódik. Miután azonban a levegőnyelésnél sok más izom is szerepel, már a priori sem látszik valószínűnek, hogy a sternomaxillaris kizárásával a levegőnyelés megszüntethető volna. Dieckerhoff később két más izom (a musculus dernoehyoidens és m. sternohyoidens) átmetszésével kísérletezett. Abból indulva ki, hogy minden nyelés alkalmával a gége felfelé vonatik (a mi különösen ivás alkalmával jól látható), azt tapasztalta, hogy a levegőnyelés alkalmával épen úgy, mint a nehezített kilélekzésekör, a gége először súlyed és azután emelkedik. A levegő nyeléskor tehát több izomnak (és ezek a már említett mm. sternohyoidens és — thyrcoidens) erősen összehúzódni kell, hogy a levegő a nyelőcsővön át a gyomorba juthasson. Dieckerhoff több lónál sikeresen végezte az operatiót (myotomiát), az izmok átmetszése után a levegőnyelés elmaradt, azonban az ujabban közölt esetekben ezen eljárás is csak hiu kísérletnek bizonyult, a mennyiben a sebek teljes gyógyulása után a lovak ismét levegőt nyeltek. Ezen okból inkább már fentebb leirt egyesült eljárások megkísérlése ajánlható.

A karórágás a ló vételo alkalmával gyakran észre nem vehető. Oly lovak, melyek még csak rövid idő óta gyakorolják ezen rossz szokást, a fogak vagy az állsucson a bőr még nem annyira kopottak, hogy gyanút kel-

tenének, a szabadon nyelő ló pedig a vásárban szintén nem árulja el ezen rossz tulajdonságát. De istállóban is a már régebben levegőt nyelő ló, ha embereket lát vagy ha észreveszi, hogy távolból közelednek, abba hagyja rossz szokását, nyilván visszaemlékezik arra, hogy e miatt megfenyítették. Ezért az ilyen is csak titokban, teljes csendben figyelhető meg; naponta többször, etetés közben kell meglátogatni, hol vagy ostor nélkül, csendesen közeledni, vagy az ablakon keresztül észrevétlenül hosszabb időn keresztül észlelni. Gyakran a jászolt vagy a kötőféket kellemetlen szagu és ízű szerekkel bekenve fogjuk találni, vagy pedig a jászol szélére, a választó fákat látjuk összeharapdálva, avagy a nyakon a torokszij nyomán szőrök lekoptak és ez hívja fel figyelmünket az eltagadott, eltitkolt rossz szokásra.

A karórágást és levegőnyelést nem tartják alkalmasnak arra, hogy a szavatossági főhibák közzé felvegyék. Igaz, hogy ezen kellemetlen szokása a lovaknak elég gyakran táplálkozásukat is zavarja, azonban az imént leirt módon a laikus vevő által is felismerhető, különösen akkor, ha a fogak sajátos elferdülése is jelen van. Ez annál figyelemreméltóbb, mert az állatok fogait, már az életkor meghatározása céljából is, a vevők rendszerint meg szokták tekinteni. Végül ez a rossz szokás alkalmas eljárások és eszközök segítségével nem egyszer sikeresen leküzdhető. (Hutyra.)

Az új német törvény a szavatossági főhibák között mellőzi a levegőnyelést; a francia törvény főhibául tekinti és pedig tekintet nélkül arra, vajon a fogak elferdültek e vagy nem. Nálunk a szavatosság kérdését törvény még nem szabályozza.

Zimmermann Ágoston.

EGYLETI ÉLET.

Igazgató-választmányi ülés.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmánya 1901. évi december 23-án rendes ülést tartott.

Elnökölt: Cs. Szabó József egyleti elnök.

Előadta: Tokaji László egyleti titkár, Éber Ernő s. titkár.

Jelen voltak: br. Bánffy Ernő és br. Jósika Gábor egyl. alelnökök, Cséser Lajos, báró Feilitzsch Arthur, Gyárfás Benedek, dr. Kürti Dezső, Molnár Sándor, Nagy Dezső, Nagy Lajos, Péter Béla, Reich Albert, dr. Szentkirályi Ákos, Tulogdi Samu ig. vál. tagok.

Elnök az ülést megnyitja s a jegyzőkönyv hitelesítésével Gyárfás Benedek, Péter Béla és Nagy Dezső tagokat bizta meg.

2. Egyleti titkár előadja: a) a nagymélt. földmiv. miniszter 77653/IV. 1. sz. leiratát, melyben tudatja, hogy a háziipari tanfolyamok szervezésére 2900 koronát engedélyez s a múlt évi tantolyamokból visszamaradt 387 k. 98 f. visszafizetésére fölhívja az egyletet.

Ig. vál. az összeg visszaküldésére utasítja a pénztári hivatalt.

b) a nagym. miniszter úr 51.763. VII. I. sz. leiratát, melyben fölkéri az egyletet, hogy az új tagosítási törvény megalkotása tárgyában az igazságügyminiszterrel együtt megállapított, mellékelten megküldött kérdőpontokat behatóan tárgyalja és ebbeli munkáját legkésőbb március 31-ig terjeszse be.

Ig. választmány a kérdőpontok tárgyalására a következő tagokból álló bizottságot küldi ki: Pataky Győző tagosító mérnök, Horváth Kálmán táblai bíró, Mikótörvény-zéki bíró, Molnár Sándor egyl. ügyész, Gyárfás Benedek, Nagy Dezső, báró Bánffy Jenő, báró Kemény Béla, Szentkirályi Ákos d. igazg. vál. tagok. Ig. választmány fölhívja a bizottságot, hogy munkáját a február havi rendes választmányi ülésig terjeszse be, hogy idejében állást foglalhasson a választmány.

3. Egyleti titkár ösmerteti Beczo Antal csikvármegyei alispánnak Csikvármegye közigazgatási állapotáról szóló jelentését, mely-

ben a székelyek helyzetét vázolja és a teendő intézkedéseket jelöli meg.

Ig. vál. a jelentésnek ebbeli részének a lapban való közlését határozza el és azt az E. K. E. által rendezendő kongresszus figyelmébe ajánlja.

4. Egyleti titkár előadja, hogy több erdélyrészi gazdatiszt kezdeményezésére az „Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület” megalakítására folyik intenzív tevékenység, melyre az E. G. E. hozzájárulását kéri.

Igazgató-választmány a gazdatiszti egyesület alakítását helyesli, teljes erkölcsi és esetleges anyagi segélyét helyezi az egyesület kllátásba.

5. Egyleti s. titkár előadja a német vám-tarifa életbeléptetésével beállható új helyzetet az ország közgazdaságának és mezőgazdaságának szempontjából és a hivatalos lap jelen számában közölt határozati javaslatot terjesztette elő, melyet báró Feilitzsch Arthur, Nagy Dezső, Kürti Dezső dr. és Szentkirályi Ákos dr. hozzászólásai után az ig. választmány változatlanul elfogadott s az előadásért elismerést szavazott meg.

6. Egyleti s. titkár előadja a Németországba irányítható sertéshus kivitel tárgyában az egyesület által beszerzett tájékoztató adatokat.

Ig. választmány a tájékoztató adatoknak a hivatalos lapban való közlését határozza el és azt, hogy a földmívelési és kereskedelmi miniszter urak fölkérésének arra, hogy külföldi szaktudósítókat és a konzulokat utasítsák a német sertéshus kivitelhez hasonló kedvezőknek mutatkozó esetekben a legjobb megbízható cégeket ajánlani vagy felsorolni, az ottani üzletszokásokat ösmertetni és a termelőknek a közvetlen összeköttetés létrehozásában segédkezni.

7. Előadatik a zalathnai műtrágyagyár R. T. jelentése a jövő tavaszi műtrágya áráról. - Tudásul vétetik.

8. Egyleti titkár előadja br. Kemény Béla, Somogyi Albert, Lázár László, Beldi Tivadar, Betegh Sándor és Csérer Lajos egyesületi tagok indítványát, melyben jellemezve a magyar komló értékesítésének nehézségeit és utalva a német komlóvám 60 márkára szándékolt föl-emelésével beállható kedvezőtlen esélyeire: javasolják, hogy „rendezzen az E. G. E. jövő év elején, de még a télen egy olyan komló-termelési értekezletet, amelyre a kormányzati, termelési s kereskedelmi tényezőkn kívül a sörgyárosok is meghivatnának. És pedig különösen az erdélyrészi, majd a tiszántúli sörgyárak, a kőbányai sörsők egylete s a vidéki sörgyárosok egyletei.”

Igazgató-választmány mérlegelve azokat az értékesítési nehézségeket, melyekkel komlótermelésünk a hazai sörgyárosok tartózkodása folytán küzd. a javaslatot magáévá teszi és megbizsa elnökséget egy februárban megtartandó értekezletre a sörgyárosokat, valamint a kormányt is meghiva, a szükséges előkészületeket megtenni.

9. Báró Bánffy Ernő, báró Feilitzsch Arthur, Gyárfás Benedek, Kürti Dezső, Tokaji László, dr. Szentkirályi Ákos, báró Jósika Gábor, Péter Béla, Csérer Lajos, Molnár Sándor, Tulogdi Samu és Nagy Dezső tagok indítványára igazgató-választmány elhatározza, hogy az irodalmi szakosztály könyvkiadó vállalatát megbizsa: dolgozzon ki részletes terve, egy magyar mezőgazdasági lexikon kiadására, számításba véve az E. G. E. erkölcsi és anyagi támogatását; a terv a jövő február havi választmányi ülésén bemutatandó s megvalósítása az igazgató-választmány jóváhagyásától függ.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— A földadó revíziója. A P. E. írja: Illetékes helyen a legkomolyabban foglalkoznak már a földadó revíziójának ügyével és o

nagyfontosságú kérdés már közeledik a megvalósuláshoz. Lukács László pénzügyminiszter a földadó-kataszter hivatalnokai közül tizenkét szakembert fog kiküldeni az országba, kik a több vármegyéből alakított kerületekben egyenként fogják elvégezni a minősítő osztályozást, mely alapul fog szolgálni a földadó nagyjelentőségű reformjának keresztülvitelénél. Ez ügyben az egységes eljárás megállapítása céljából már szakértekezletet is tartottak a pénzügyminisztériumban, melyen a kiküldött hivatalnokok között végleges megállapodás jött létre a beszerzendő adatokra vonatkozólag s a vizsgálat keresztülvitelére nézve. A kiküldöttek legközelebb megkezdik munkájukat.

— **A vetőmagtermelés előmozdítása.** Darányi földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a jó minőségű vetőmag terjesztésére 25.000 korona hitel megszavazását fogja a törvényhozástól kérni és az összeget fel is vette tárcája jövő évi költségvetésébe. A termések fokozása érdekében ugyanis mindinkább szükségessé válik, hogy a bővebben termő növényváltozatok karoltassanak föl. Kívánatos, hogy a vetőmag nemesítés és termelés minálunk is föllendüljön, annyival inkább, mert vetőmagvakért tetemes összegek vándorolnak a külföldre s e mellett a külföldi vetőmagvak előnyös tulajdonsága nálunk csakhamar hanyatlík. Mivel a vetőmagtermelés éppen a gazdákra jár legnagyobb áldozattal, méltányosnak találja a miniszter, hogy a kezdésük állami támogatásban részesüljön. De mivel a vetőmagtermelés széleskörű szakismereteket föltételez, mindazokhoz, a kik állami segítség mellett termelni fognak jövőben vetőmagot, e téren járatos szakembert küld a miniszter, hogy szaktanácsaikkal segítségre legyenek s ezenkívül a teljes garancia végett államilag ellenőriztetni ezeket a vetőmagtermelő- és nemesítőtelepeket. A vetőmag elfajzásának megakadályozása és a vetőmagtelfrissítés érdekében ezenkívül Darányi földmívelésügyi miniszter azt is elhatározta, hogy jó minőségű vetőmagvakat oszt ki indokolt esetekben ingyen és kedvezményes áron a kisgazdák között.

— **A gazdatisztek címe.** A gazdatiszti törvény értelmében a jószágigazgató, jószágfelügyelő, gazdasági intéző, gazdasági ellenőr, tisztartó vagy kasznár címet csak okleveles gazdatiszt használhatja. Átmenetileg megengedi a törvény azt, hogy azok, kik e címek valamelyikét 1901. január 1-je előtt már tényleg használták, továbbra is viselhessék. A törvény végrehajtására vonatkozó rendeletben az elsőfoku hatóságok fölhatalmazást kaptak arra, hogy 1901. december 1-ig a cím használatának jogosultságát határozatilag megállapíthassák. A most említett határidőig sok gazdatiszt igazolta azt, hogy már 1900. január 1-e előtt az illető gazdatiszti címet használta, de sokan elmulasztották a határidőt. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, mint értesülünk, meggyőződést szerezvén arról, hogy ez a határidő: méltánylást érdemlő okok miatt nem tarthatta meg, értesítette a törvényhatóságokat, hogy a gazdatiszti címek igazolására vonatkozó kérvények beadására a határidőt 1902. május 1-ig meghosszabbította. Azok tehát, akik a felsorolt címek igazolását óhajtják s bizonyítani tudják, hogy az illető címet 1900. év eleje előtt használták, most már május elsejéig adják be a főszolgabírói hivatalhoz folyamodványaikat.

— **Az első esztendő.** Még csak egy éve annak, hogy az 1900: XVI. t.-c. alapján életbe lépett az *Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár*. Az új törvényt csakhamar elnevezték a szegény ember törvényének, mert a józan magyar munkás gyorsan belátta, hogy ezt a törvényt csakis az ő javára alkották és fölismerte azt is, hogy egyedül ennek a törvénynek köszönheti, hogy most már biztosíthatja magát afelel, hogy előregedésére, munkaképtelensége idejére, nem kell koldusbotot fognia.

Ez a törvény senkire sem erőszakolja, hogy tagja legyen a segítő-pénztárnak. Kinek-kinek kényére hagyja, hogy beiratkozik-e vagy nem iratkozik be a segítő-pénztárba. A törvényhozás bölcsen járt el, amidőn ahból indult ki, hogy akarata ellen senkin sem fog az új törvényt segíteni.

Igy a józan magyar munkás saját sorának maga lesz a kovácsa. A segélypénztár egy évi működése világosan bizonyítja, hogy a föld népét gyakran éri olyan baj, mely őt munkaképtelenné teszi és gyakran fordulnak elő olyan balesetek, melyek a földmives nép családját örökre megfosztják a kenyérkeresőtől. Még csak egy esztendeje, hogy a segélypénztár hasznos működését megkezdte és már eme rövid idő alatt 760 földmives jutott abba a szomorú helyzetbe, hogy jótéteményét kénytelen volt igénybe venni. A segélypénztár minden egyes esetben gyorsan gondoskodott a bajba jutott ember gyógykezeléséről és anyagi támogatásáról, hogy betegsége ideje alatt ne legyen kénytelen családjával együtt az irgalomkényéren tengődni.

A beállott baleset 58 földmívelőt megölt. Mind az (58 esetben a család a legnagyobb nyomorban maradt hátra. A segélypénztár központi igazgatósága sürgősen intézte el az özvegyek kérelmét és minden egyes esetben 400-400 koronát szolgáltatott át a nyomorral küzdő családnak.

A beállott baleset a segélypénztár tizenhat tagját, a megejtett orvosi vizsgálat szerint mindenkorra munkaképtelenné tette. Ezekben az esetekben a központi igazgatóság szintén a legméltányosabban és a legnagyobb gyorsasággal intézkedett, és ma már mind a 16 munkaképtelenné vált tag élete fogytáig részesül a törvény által előírt anyagi támogatásban. Ezek a számok világosan beszélnek és egytől-egyig hirdetik ennek az emberbaráti intézménynek szükséges voltát.

Az emberbaráti intézmény üdvös működése bizonynyal az oka annak, hogy a segélypénztár tagjainak száma olyan gyorsan emelkedik. Mert eltekintve attól, hogy az 1900: XVI. t.-c. 8. §-a alapján a gazdák által kötelezőleg biztosított cselédek száma mintegy 500,000, a segélypénztárba beiratkozott rendes és rendkívüli tagok száma is már elérte a 13,000 et; és az év végéig beiratkozott 1000 alapító tag 150,000 koronával gyarapította azt a vagyont, melynek egyedül az a hivatása, hogy a föld népét támogassa, istápolja.

— **Az Országos Gazdasági Munkáspénztár igazgatóságának megbízhatása** ez év végén lejárván, *Darányi* földmívelésügyi miniszter intézkedett az igazgatóság megalakítása iránt. Az igazgatóság elnökeül gróf *Keglevick* Gábort, az igazgatóság tagjaiul gróf *Majláth* Józsefet, *König* Gyulát, *Svab* Károlyt és *Justh* Ferencet nevezte ki. Az alapító tagok választógyűlését december 30-án, a helyi bizottságok választógyűlését december 31-én tartották meg. Az alapítók részéről *Almássy* Imre, *Forster* Téza, *Makfalvay* Géza, gróf *Vass* Béla, a helyi bizottságok részéről *Kristóffy* József, *Lévay* Lajos, *Gaal* Jenő és dr. *Novay* Lajos választattak meg.

— **Az erdélyi részek komlótermelése az 1901. évben.** A termőterület cca 313 kat. hold volt, az egész ország komlósterülete 636 kat. hold. A terméseredmények következők: (a zárjel közti számok az 1900. évre vonatkoznak) k. holdanként termett az egész országban 376 kgr., az erdélyi részekben 433 kgr. (340 kgr.), maximális termés Bodollán 600 kgr. (770), legkevesebb 250 kgr. Algyógyon (104). Az országos *ár-átlag* 100 kilogrammonként 134 kor. (126), az erdélyi részekben 112 kor. (102), tehát a tavalyihoz képest 80 koronával kevesebb. A termés minősége így állott: I. osztályu 23%, II. oszt. 34%, III. oszt. 38%, IV. osztályu 5% volt. Az erdélyi részek összes termése 1360 q., az egész országban pedig (Horváth orsz. nélkül) 2582 q., míg tavaly csak 2286 q. termett.

Az E. G. E. állandó gépkiállításának intézősége

a téli évad alatt is készséggel rendelkezésére áll a gazdaközönségnek

az egyesület helyiségében (Deák Ferencz-u. 11.)

(576.)

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)

a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

ezelőtt Pfanhauser A.

Iroda: Budapest, V., Báthory-utcza 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utcza 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

— Budapest —
Kossuth Lajos-utcza 15. sz.

Klisék

(780.)

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítása számára a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legökölteesebben készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű

gépolaaj,

hengerolaaj,

gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egyesület“ védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiállítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

A Magyar fém- és lámpaáru-gyár

részvénytársaság gyári raktára KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Miklós-utcza 20. szám.

Gyár: Budapest—Kőbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Pompás csillárokat, asztali és függőlámpákat, valamint egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Légszesz- és villanycsillárokat

állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartók stb.

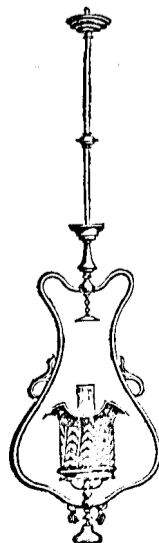
legmérsékeltőbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai petroleum

„KIRÁLYOLAJ“ mely kizárólag e gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállítatik.

(776.)

Előfizetési Felhívás!

Erdélyi hazarészünk legfüggetlenebb, legélenkebb és legolcsóbb politikai napi lapja

„UJSÁG”

Független, mert tisztán az a közönség tartja fenn, amely Magyarország teljes kormányzati és anyagi függetlenségeért lelkesül. Senki mástól anyagi segílyt nem kap. Épen ezért korlátok, melléktekintetek nem kötik és nem vezetik közcélu akcióinál.

Legélenkebb, mert a legjobb erőkből álló munkatársgárdája van és leggyorsabb, mert éjjeli lap lévén, már a reggeli gyorsvonat szétviszi az egész Erdélybe s így az összes budapesti lapokat egy nappal, a kolozsváriakat pedig egy fél nappal megelőzi.

Legolcsóbb, mert míg a többi lapok előfizetési ára évi 28 és 32 korona, addig

az „Ujság” előfizetési ára

egész évre csak:	24	korona.
félévre	12	”
negyedévre	6	”
egy hónapra	2	”

Ilyen előfizetési árral indult már kezdetben és ez is egyik oka annak, hogy a lap előfizetői a legnagyobb arányban szaporodtak.

Az „Ujság” felelős szerkesztését december 29-től **Dr. Papp József** kolozsvári ügyvéd vette át, a kit munkásságában számos kolozsvári és vidéki közéleti férfit támogat.

Az „Ujság” — politikai és társadalmi akciói mellett — kiváló gondot fordít a köz- és mezőgazdasági érdekek megfelelő, alapos és helyes irányu szolgálatára is. Ily tárgyú rovatait a legjelesebb helyi és fővárosi szakemberek látják el közleményekkel.

Előfizetési pénzek utalványlapon

„Az „Ujság” kiadóhivatalának
Kolozsvártt”

(781.)

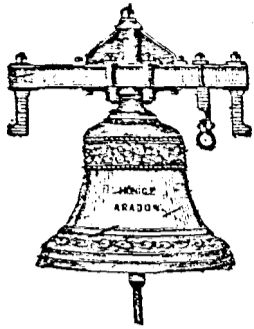
ezimen küldendők.

==== Mutatványszám ingyen küldetik. ====

Hönig Frigyes

(708) gőzüzemre berendezett

harang- és
ércöntődéje
Arad.

Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a legjobb és legolesőbb
szabadalmazott harangjait és vas ha-
rang állványokat.

Képes árlapok kívánatra bér-
mentve küldetnek.

18986. sz. m. kir. szabadalom!

Számítalan elismerés! Ismertetes ingyen!

A LOVAK KEHESSÉGE ELLEN,

szarvasmarhák, sertések hizlalásánál a bizokéesség gyors fokozására, teheneknél a tejmenyiség emelésére, gyöngé esontú, csenevész csikók és borjúk telnevelésére és erő-
sítésére **páratlan eredménnyel használtatik a Kutasy-
féle szabadalmazott CONCENTRÁLT ALLATTÁPPOR.**

5 kilós próbacsomag 7 korona bérmentve.

Tyúkszem és szüőcs ellen feltétlen biztosan és töjda-
lomentesen hat a K o n c z-féle „GLAVETHYL” Üvegje
K. 1.20 és K. 2. Kapható a gyógyszerárakban. K. 1.70,
vagy K. 2.50 beküldésére (bélyegeken is) bérmentve
küldi a készítő: Nagysolymosi Koncz Armin gyógyszerészi
készítmények gyára Székely-Udvarhelyt.

(715.)

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei színméz
6/10 kilogrammos üvegekben à 1 ko-
rona, kapható az „Erdélyi Gazda”
kiadóhivatalánál: Kolozsvártt, Deák
Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám
(I. em.) alatt. (686)

Videki megrendelések 5 üveggel
vagy azon felül utánvétellel!

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi
párisi világkiállításon
Grand Prix-vel kitüntetett
Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czímem: (762.)
Vodicka F. földbirtokos
Smrzitz, (Hanna)
Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

**Általános és különleges
növénytermelés.**

Irtá: Cserhádi Sándor.

Ára 18 korona. I. kötet. Általános növénytermelés 565 lap 218 ábrával. II. kö-
tet. Különleges növénytermelés 528 lap 153 ábrával. Megrendelhető a szerző-
nél Magyar-Ovárott. Mindenik kötet külön is megrendelhető 9 korona áron.
Ezen munka a növénytermelés körébe tartozó kérdéseknél kimerítő tájékozást
nyújt. (751.)

„Raktárunk nem a lánczhiddal szemben; hanem az
Akadémia közvetlen közelében van.”

Diszes virágvázák nagy válasz-
tékban 1 koronától 40 koronáig!

Mindennemű üvegáru háztartási
és gazdasági ezélokra!

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR
RÉSZÉNYTÁRSASÁG

FERENCZ-SVÖLGYI GYÁRUNK A KIRÁLYI VÁRPALOTÁ
ASZTALI ÜVEGKÉSZLETÉT SZÁLLITOTTA.

KÉPES ÁRJEGYZÉK. INOVEN ÉS BÉRMENTVE.

Legfinomabb Kristályüveg-asztali készletek nagy
raktára. Budapest, Ferencz-József-tér 8. szám.

722.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10., II. emelet.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900. (498.)

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor
Összesen:	1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjaranyban részesülnek.
Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők köz-
vetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban kész-
séggel szolgál az igazgatóság.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Ispánt keresek 500 holdas birtokba. — Csakis gyakorlati képzettséggel is bíró józanéletű, szorgalmas, erélyes gazdát alkalmazok. A ki tehenészetnél alkalmazva már volt, előnyben részesül. Oláhul kell tudjon. Bizonyítvány másolatok alábbi címre küldendők. N. Naláczy Gejza. Nagy Barcsa u. p. Cserna-Keresztur, Hunyad megye. Ugyanott megvételre kerestetik 25 m. tava-szi búkkönyvetőmag. (777.)

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Erdészeti, vagy ispáni

állást keres egy az erdőkezelés szolgálatában felnőtt, jó erdői szakvizsga bizonyítvánnyal bíró egyén, kinek megbízhatóságáról s eddigi szolgálatairól is jó minősítései vannak. Gyakorlati ismerettel bíró az erdőkezelés és erdőnevelés, vadászat, halászat, valamint a mezőgazdaság minden külső teendőiben, ugyancsak jártas az irodai ügyvitelben is. Uradalmak, vagy magán birtokosoknál szerény feltételek mellett hűségesen és szorgalmasan töltene be ismereteinek megfelelő állást. Jelenleg 46 éves, családos Megkeresések Bocskay Antal Gyalu, Kolozsmegye cím alatt küldendők (760.)

Ispáni, segédtiszti, vagy

ennek megfelelő állást keres újvára, 6 évi gyakorlattal bíró, szerény igényű, strapához szokott, 30 éves, keresztény egyén, ki úgy a mezőgazdaságban, valamint állattenyésztésben, de különösen tehenészetben, a tejfeldolgozásában és értékesítésében kellő jártassággal bír, beszél románul is, jelenleg a sárvári tejgazdasági szakiskola hallgatója, czime e lap kiadóhivatalában. (753.)

Egy okleveles nőtlen gépész, 1902. január 1-i belépésre éves állást keres, ki a gőzcséplő, és bármilyen gazdasági gép, ugyancsak szintén a Stabil kezelését és azok javítását érti. Értekezhetni: Balog Árpáddal Deésen, Polgári iskola épületbe. (754.)

Kovácsnak ajánlok teljesén képzett gyári kovácssegéduradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Különfélék.

TOKAJI sajtótermesztésű boraimat követezőleg árusítom: 1900. évi szamorodni literes üvege 160. fillér, 1896. évi szamorodni literes üvege 200 fillér, 1892. évi szamorodni literes üvege 300 fillér, 1889. évi másolás literes üvege 450 fillér, 1889. évi aszu, 3 puttonos, félliteres üvege 300 fillér, 1880. évi aszu, 4 puttonos, félliteres üvege 400 fillér. Kicsinkó Antal szőlőbirtokos Tokaj. (778.)

4 törzs Plymouth Rock tyúk

eladó.

Áruk 50 korona.

Czim a kiadóban. (1003.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kültordateczka 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

(543.)

Hantz Sándor

könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa, Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fízetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázni

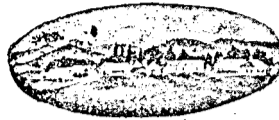

Telivér Poland-china

3-4, 5-6 hónapos kan és nőtény malaczkok eladók. Tudakozódások: Ordódyé Mailáth Gizella, Budapest, IV., Muzeum-körút 7. (748.)

Fajbaromfiak költőtojásaira előjegyezhetni: Plymouth, Langshan, Bráhma, Cochín, Dorking, Pekingreze 10; Emdeni lúd 40; Bronzpulyka 40 krajcár darabja. Szállítás megfelelő ládában. Kitüntetett állatoktól. „Kántorok Lapja” kiadóhivatala: Budapest I. Fehérváry-út 40. sz. (783.)

Birtokeladás.

Nogradvármegyében 1020 hold élő és holt instruktussal 130.000 forintért kastélyval tehermentesen Bővebbet: Kuchta Dániel, Tiszolcz. (767.)

Kitünő (774.)

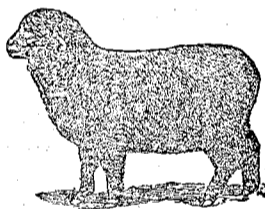
harc kanárikat

(valódi trute törzs) nappal és este lámpánál pompás énekeseket küldök utánvéttel bár-hova 12 napi próbaidővel. Nemtetszöt kicserélek vagy visszadom a pénzt. Kitünő tenyészkepes nőtények 2-40, 3 és 4 korona. Tenyészkepes him 11 kor. Budapesten november hónap tartott kiállításon ki-tüntetve Megrendelőnek Utasítás ingyen.

Óváry József

a budapesti kanári tenyésztők egyesületének elnöke.

Bpest, VIII., József-u. 5. sz. Árjegyzék ingyen s bérmentve.

16 mázsa

raczka gyapju jutányosan eladó.

Czim a kiadóban. (1002.)

SIMMENTHALI üszők

megvételre kerestetnek (12-15 drb)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

Gépészek! Most jelent meg a vizsgára előkészítő kézi könyv: Kazánfűtő 30 kr. Locomobil és cséplőlőről 75 kr. Két előbbi és az összes stabilgépokről 1 frt 35 kr. Esztorgályosok cézi könyve csavarmenet számítással 1 frt. Morva Rezsónél Győr m. Négye. (768.)

Páris-Grand-Prix!

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmában u. p. Koncza, Alsófehérm.

Kaphatók:

gyorsfejlődésű, kiválóan edzett, az ország minden részében előnyösen ismert

magyar bikák,

100 drb. magyar igásökör,

az általános kedvelt

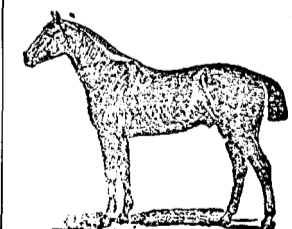
Oberndorfi répamag,

a Cserhádi tanár által meghonosított bőtermő

Óvári répamag,

továbbá

Pekingi kacsák, amerikai diócsemeték, (775.) sorsfák.

Eladó egy pár világos pej, 5 éves herélt, 166 cm. magas jólhalott, hibanélküti és szép magatartású

HINTÓS LÓ.

Áruk 550 frt; értekezhetni a Baró Bálint József ur nagy-erneyi gazdasági intézőségénél, posta Sároberke, M-Tordamegye. (759.)

Gazdasági szakmunkák.

A szarvasmarha és tenyészése. Irta: Torma Béla. I. rész. A szarvasmarha külsője, 3. javított és bővített kiadás 72 fametszetű ábrával 4 k. Ugyanaz II. rész. Természettajzi adatok és a koponya-alakulások leírása. 3. javított és bővített kiadás. 39 fametszetű ábrával 8 k.

A baromfi-tenyésztés. IV-ik átdolgozott kiadás. 28 a szövegbe nyomtatott ábrával. Irta: Grubicy Géza 2 kötet. Egy-egy kötet ára vászonkötésben 1 k. 8 f.

A szőlőművelés és borászat kézikönyve. Irta: Molnár István. 192 ábrával. Harmadik bővített kiadás. Ára füzve 8 k. Vászomban 9 k. 60 f.

A konyhakertészet. Irta: Baranyay István. Ára 3 k. 40 f.

A rózsatenyésztés a szabadban és cserepekben. Ottó ily című munkáján ik teljesen átdolgozott 2. kiadásából fordította Benes János. Átnézte és előszóval ellátta Gillemot Vilmos rózsakertész. Ára vászonkötésben 1 k. 80 f.

Gazdasági tanácsok a gazdálkodás különböző ágairól. Irta Rodiczky Jenő. Számos ábrával. Második bővített kiadás Ára 3 k.

A gyakorlati répatermesztés. Irta Dr. Rodiczky Jenő. Második népies kiadás. Számos a szövegbe illesztett ábrával. Ára 2 k.

A juh és a gyapju ismeretése. Irta Dr. Rodiczky Jenő Számos a szövegbe nyomtatott ábrával. Ára 4 k.

A jelen idő követelményeinek megfelelő tejgazdaság. Irta Dr. Kirchner Vilmos. A német eredetű átdolgozta Dr. Szentkirályi Ákos, az eredetivel összehasonlította Kodolányi Antal. 93 fametszettel. Ára 4 k.

A burgonya termelése. Irta Szalay János. Számos fametszetű ábrával. Ára 3 k.

A gazdasági haszonállatok okszerű takarmányozása. Irta Dr. Wolff Emil. Az eredeti negyedik kiadás után fordította Dr. Kossutány Tamás. Az eredetivel összehasonlította Ordódy Lajos. Ára 4 korona.

Megjelentek és kaphatók az Athenaeum irodalmi és nyomdai r-társulatnál Budapest, VII. Kerepesi-út 54. (779.)

Eladó

2 drb.

Poland Kina tenyész kocza.

Czim G. G. alatt a kiadóban.

(1001.)

Kászonyi János

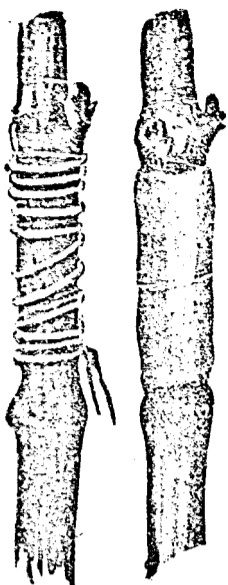
szőlőbirtokos KUVIN, u. p.
GYOROK (Aradvármegye)

szőlőtelepéről ajánl eladásra 150 ezer darab I. oszt., fajtiszta, tökéletesen forradt fás szőlőjtványt az alább jegyzett fajokból:

- I. *Mustos fehér, Királyszőlő, Furmint, Rajnai és Olasz-Riesling, Erdei, Kövidinka* stb. 1000 drb. ára 240 korona.
- II. *Opportó, Burgundi, Kadárka* stb. 1000 drb. ára 240 korona.
- III. *A legkitünőbb csemege fajtákból* számos fajta, 1000 drb. ára 260 korona.

Bővebb felvilágosítással szíveségből az ojtványokat illetőleg, szolgál az *Alsó-fehérvármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala: Nagy-Enyeden.*

(764.)

Cimbalom

(637.)

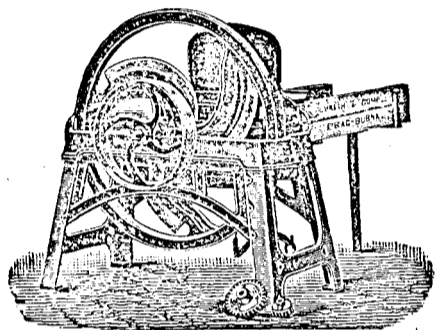
Pedálos. Barna vagy feketében, kitünő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frtért kapható a készítési telepen:

BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.

Jegesi Géza,

műokleveles cimbalom-készítő.

➔ Arjegyzéket bérmentve küldök. ➔

Baleset

kizárva!

Szecskaavágók szabad. önműködő kiemelővel.

Répavágók, darálómalmok, central

!!! Gőzfűllesztő-készülékek !!!

legujabb és legkényelmesebb szerkezetben

Umráth és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapest, V., Váci-körút 60.

➔ Gőzcéplőkészletek 10 lóerőig, ● ● ● ● ●
● ● ● ● ● Ipari mozgonyok 100 lóerőig. ➔

(544. I.)

Ganz és Társa

vasöntő és gépgyár
részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvénynt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

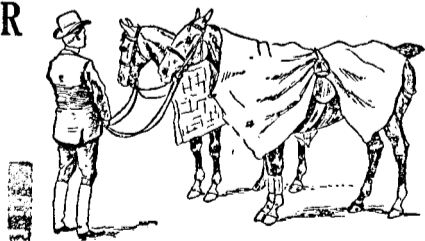
(763.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve.

PÖSTYÉNI FLUID-GYÁR

Állatgyógyászati

készítményei:

Pöstyéni Thermal lófluid ára: egy üveg 2 kor. 80 fillér, 5 liter 25 kor. 10 liter 50 kor.

Pöstyéni Bliszter (folyékony) ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maró Bliszter ára: egy tégely 4 kor. (égetés szükségtelen, a betegség ismétlődése kizárva).

Pöstyéni Embrocation ára: egy üveg 4 kor.

Pöstyéni maláta pogácsa (lepény) különlegesség, lovak és szarvasmarha hurutos megbetegedéseinek, ára 3 kor.

Pöstyéni sebkenőcs, csövenként 2 kor.

Unicum legyek és egyéb rovarok ellen. Alkalmazandó lovak és szarvasmarhánál, 1 liter ára 2 kor.

Amerikai állat táppor lovak, szarvasmarha, juhok és sertések számára 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (50—100 kilóig külön ár).

Pöstyéni sertéspar (Boróka-liszt) emésztést szabályozó és vértisztító készítmény: 1/2 kiló 80 fillér, 1/1 kiló 1 kor. 40 fillér, 5 kiló 5 kor. (80—100 kilóig külön árak).

Ragadós száj- és körömfájás elleni angol por 1/2 kiló 2 kor., 1/1 kiló 4 korona.

Megrendelhetők: 5% engedménnyel egyleti tagoknak az Állandó gépkiállításon Kolozsvárt, minden gyógyszerárban és nagyobb drogueriákban, valamint:

Fluid-gyár Pöstyénfűrdő.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

(716.)